

لغات جدید: ۲۱ لغت

نَحْبَهُ: عهد و نذرش، تعهدش . **يَنْتَظِرُ:** منتظر است . **مَا بَدَّلُوا:** تبدیل نکردند، تغییر ندادند . **بِصِدْقِهِمْ:** به راستگویی‌شان .
رَدُّ: برگرداند . **بِغَيْظِهِمْ:** با خشمشان . **ظَاهَرُوهُمْ:** پشتیبانی کردند از آنها . **صَيَّاصِيهِمْ:** قلعه های آنها . **قَدَّاف:** انداخت .
تَأْسِرُونَ: اسیر می‌گیرید . **أَوْرَثَكُمْ:** وارث کرد شما را .
أَرْضَهُمْ: زمینشان . **لَمْ تَطَّوُّوْهَا:** قدم نگذاشتید در آن .
لَا زَوْجِكَ: برای همسرانت . **كُنْتُمْ تُرِدُّنَ:** می‌خواستید .
فَتَعَالَيْنَ: پس بیاید . **أُمْتَعَكُنَّ:** بهره‌مند سازم شما را .
أُسْرَحَكُنَّ: رها سازم شما را (طلاق دهم شما را) . **سَرَّاحًا:** رها کردن . **لِلْمُحْسِنَاتِ:** برای زنان نیکوکار . **مِنْكُنَّ:** از شما زنان

لغات تکراری

من ۲ المؤمنین ۱۴ رجال ۷۷ صدقوا ۲۷ ما ۲ عاهدوا
 ۱۵ علیه ۶ فمنهم ۴۲ من ۳ قضي ۱۸ تبديلاً ۲۱۶
 ليجزى ۲۰۸ الصادقين ۴ يعذب ۴۹ المنافقين ۸۸ ان ۴
 شاء ۴ او ۴ يتوب ۶۶ عليهم ۱ ان ۳ كان ۶
 عفورا ۲۶ رحيماً ۱ الذين ۱ كفروا ۳ لم ينالوا ۱۹۹
 خيراً ۸ كفى ۷ القتال ۳۴ قوياً ۱۸۳ عزيزاً ۲۰ انزل ۴
 اهل ۱۶ الكتاب ۲ في ۳ قلوبهم ۳ الرعب ۶۹ فريقاً
 ۱۱ تقتلون ۱۳ ديارهم ۱۳ أموالهم ۴۴ أرضاً ۳ على
 ۲ كل ۴ شيء ۴ قديراً ۴ بالأيها ۴ النبي ۵۵ قل ۱۲
 الحياة ۱۳ الدنيا ۱۳ زينتها ۲۲۳ جميلاً ۲۳۷ رسوله ۴۷
 الدار ۱۵ الآخرة ۱۵ فان ۹ أعداء ۹۳ أجراً ۶۷ عظيماً ۳
 يا ۶ نساء ۳۵ يأت ۲۳ بفاحشة ۸۰ يضاعف ۳۶۶ لها
 ۲۰ العذاب ۳ ضعفين ۴۵ ذلك ۲ يسيراً ۸۳

مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ
 عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَّن يَنْتَظِرُ
 وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا ﴿٢١﴾ لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ
 بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِن شَاءَ
 أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ﴿٢٢﴾
 وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمِنَ الْأَخِيرِ
 وَكَفَىٰ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا
 عَزِيزًا ﴿٢٣﴾ وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَاهَرُوهُمْ مِّن
 أَهْلِ الْكِتَابِ مِّنْ صَيَّاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي
 قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ
 فَرِيقًا ﴿٢٤﴾ وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَ
 أَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَّمْ تَطَّوُّوها وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ
 شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٢٥﴾ يَتَأَيَّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِأَزْوَاجِكَ
 إِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا
 فَتَعَالَيْنَ أُمْتَعَكُنَّ وَأُسْرَحَكُنَّ سَرَّاحًا جَمِيلًا
 ﴿٢٦﴾ وَإِن كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْدارَ
 الْأَخْرَىٰ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنَاتِ مِنكُنَّ أَجْرًا
 عَظِيمًا ﴿٢٧﴾ يَنْسَاءُ النَّبِيُّ مَن يَأْتِ مِنكُنَّ
 بِفَاحِشَةٍ مُّبِينَةٍ يُضَعَّفُ لَهَا الْعَذَابُ
 ضِعْفَيْنِ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٢٨﴾

راستگویی مؤمنان در عهد و پیمان:

در میان مؤمنان مردانی هستند که بر سر عهد و پیمانی که با خدا بستند، صادقانه ایستادند پس گروهی از ایشان پیمان خود را به آخر رساندند (و در راه خدا شربت شهادت نوشیدند) و گروهی دیگر از ایشان (با آمادگی تمام برای پیروزی یا شهادت) در انتظارند و هرگز تغییر و تبدیلی در عهد و پیمان خود نداده‌اند (و ایمان آنها دچار تزلزل نیست). (۲۳)

(هدف این است) که خداوند، راستگویان را به خاطر صداقتشان (در راه ایمان و عمل و ایستادگی به پای عهد و پیمان با خدا) پاداش دهد و منافقان را هر گاه بخواهد عذاب کند و یا (اگر از نفاق و دشمنی با اسلام و مسلمانان و از خیانت‌ها پشیمان شده و توبه کنند آنان را) ببخشد و توبه آنان را بپذیرد. چرا که خداوند آمرزنده و مهربان است. (۲۴)

انتقام خدا از یهودیان خائن:

خداوند کافران را در حالی که از خشم و غضب لبریز بودند (و اندوهی عظیم بر قلبشان سایه افکنده بود) بازگرداند در حالی که به هیچ یک از نتایجی که در نظر داشتند نرسیدند و خداوند در این میدان مؤمنان را از جنگ بی‌نیاز ساخت. (چرا که با طوفان سرد و سهمگین، تمام تجهیزات و نیروها و اردوگاهشان را در هم کوبید و لشکر نامرئی رعب و وحشت خود را بر دل‌هایشان حاکم کرد و قهرمان بزرگشان عمرو بن عبدود به دست علی علیه السلام کشته شد و دیگر نتوانستند بمانند و فرار کردند) و خداوند قوی و شکست‌ناپذیر است. (آری این سنت تغییرناپذیر خداست و همیشه و در همه جای زمین و زمان حاکم است، آنگاه که جبهه حق پرستان به پای ایمان و عهد و پیمانشان با خدا صبور و مقاوم باشند، حتماً و حتماً یاری خدا می‌رسد و جبهه باطل را هر قدر هم قوی باشند سرکوب و نابود می‌کند). (۲۵)

(یهودیان مدینه در جنگ احزاب به پیامبر خیانت کردند و پیمانشان را شکستند و با مشرکین هم‌دست شدند. به همین دلیل دستور اخراج ایشان از مدینه صادر شد) خداوند گروهی از اهل کتاب را که (در جنگ احزاب) از آنها (که دشمن شما بودند) حمایت کردند، از قلعه‌های محکمشان پایین کشید و در دل‌های آنها رعب افکند (کارشان به جایی رسید که) گروهی را به قتل می‌رساندید و گروهی را اسیر می‌کردید. (۲۶)

سرانجام صبر و استقامت در راه خدا:

(به وسیله اطاعت از پیامبر و پایمردی در عهدتان، خداوند یهودیان خائن را از شهرتان اخراج کرد و) خانه‌ها و اموالشان را در اختیار شما گذاشت (و از مدینه، مانند دو قبیله قبلی تبعید شدند و همچنین) سرزمینی (سرسبز) را که هرگز در آن گام نهاده بودید (به تصرف شما درآورد) و خداوند بر هر چیزی قادر است. (۲۷)

(پس از اینکه خداوند مسلمانان را قدرت و ثروتی بخشید برای همسران حضرت رسول انتظاراتی به وجود آمد که به عنوان خانواده رهبر حکومت، امتیازاتی داشته باشند که آیه مبارکه در این باره نازل شد) ای پیامبر به همسرانت بگو: اگر شما زندگی دنیا و زرق و برق آن را می‌خواهید، بیاید هدیه‌ای به شما دهم و شما را به طرز نیکویی رها سازم! (۲۸)

مسئولیت کسانی که به بزرگان نزدیک‌ترند بیشتر است:

(اما) اگر شما خدا و پیامبرش و سرای آخرت را می‌خواهید خداوند برای نیکوکاران شما پاداش عظیمی آماده ساخته است. (۲۹)

(با توجه به اینکه زنان پیامبر علیهم السلام اولاً از همه نزدیکتر به رسول خدا صلی الله علیه و آله بودند و مدام از نزدیک با آموزه‌های وحی سر و کار داشتند پس به احکام اسلامی آگاه‌تر بودند به همین نسبت از آنها انتظار بیشتری در عمل به احکام دینی می‌رفت ثانیاً به عنوان خاندان پیامبر صلی الله علیه و آله برای سایر خانواده‌ها، الگو و سرمشق به حساب می‌آمدند.) ای همسران پیامبر صلی الله علیه و آله هر کدام از شما گناه آشکار و فاحشی مرتکب شود، عذاب او دو چندان خواهد بود و این برای خدا آسان است (خیال نکنید وابستگی به خاندان نبوت باعث می‌شود خطا و گناه شما نادیده گرفته شود آنچنانی که در میان اغلب قدرت‌مداران، معمول است). (۳۰)

لغات جدید: ۳۰ لغت

بَقِيَّتُ: (پیوسته) اطاعت می کند. **تَعْمَلُ:** انجام می دهد. **تَوْتِيهَا:** به او می دهیم. **أَجْرَهَا:** پاداش او. **لَسْتُنَّ:** نیستید (شما زنان).
كَأَحَدٍ: مثل یکی. **اتَّقِيْتُنَّ:** تقوا پیشه کردید. **فَلَا تَخْضَعْنَ:** پس خضوع نکنید، پس با ناز سخن نگویید (خضوع در سخن: نازک کردن صدا و سخن گفتن با ناز و کرشمه است).
فَيَطْمَعُ: پس طمع می کند. **قُلْنِ:** بگوئید (شما زنان). **قَرْنِ:** قرار بگیرید، بمانید. **بُيُوتِكُنَّ:** خانه هایتان. **لَا تَبْرَحْنَ:** خود نمایی نکنید، زینت خود را آشکار نکنید. **تَبْرُجُ:** نمایان کردن، آشکار کردن زن زینت خود را. **أَقْمِنِ:** به پا دارید. **آتِينَ:** بدهید. **أَطْعِنِ:** اطاعت کنید. **لِيُذْهِبَ:** برای اینکه از بین ببرد، تا بر طرف کند. **يُطَهِّرُكُمْ:** پاک می کند شما را. **تَطْهَرُوا:** پاک کردن. **أَذْكُرْنَ:** یاد کنید. **الْمُسْلِمَاتِ:** زنان مسلمان.
الصَّادِقَاتِ: زنان راستگو. **الصَّابِرَاتِ:** زنان صبور. **الْخَاشِعَاتِ:** زنان فروتن. **الْمُتَّصِدَّاتِ:** زنان صدقه دهنده و انفاق کننده.
الصَّائِمِينَ: مردان روزه دار. **الصَّائِمَاتِ:** زنان روزه دار.
الذَّاكِرِينَ: مردان یادکننده. **الذَّاكِرَاتِ:** زنان یادکننده

لغات تکراری

مَنْ ۳ مِنْكُمْ ۴۲۱ لِلَّهِ ۱ رَسُولِهِ ۴۷ صَالِحًا ۱۰ مَرَّتَيْنِ
 ۲۰۳ أَعْتَدْنَا ۸۰ لَهَا ۲۰ رِزْقًا ۴ كَرِيمًا ۸۳ يَا ۶
 نِسَاءَ ۳۵ النَّبِيِّ ۵۵ إِنْ ۴ بِالْقَوْلِ ۲۵۹ الَّذِي ۴ فِي ۳
 قَلْبِهِ ۳۲ مَرَضٌ ۴ قَوْلًا ۹ مَعْرُوفًا ۳۸ الْجَاهِلِيَّةِ ۷۰
 الْأُولَى ۳۱۳ الصَّلَاةَ ۲ الزَّكَاةَ ۷ إِنَّمَا ۳ يُرِيدُ ۲۸ عَنْكُمْ
 ۸ أَهْلَ ۱۶ الْبَيْتِ ۱۹ مَا ۲ يُتْلَى ۹۸ آيَاتِ ۱۵
 الْحِكْمَةَ ۲۰ إِنْ ۳ كَانَ ۶ لَطِيفًا ۱۴۱ خَيْرًا ۳۸
 الْمُسْلِمِينَ ۱۵۰ الْمُؤْمِنِينَ ۱۴ الْمُؤْمِنَاتِ ۸۲ الْقَانِتِينَ ۳۹
 الْقَانِتَاتِ ۸۴ الصَّادِقِينَ ۴ الصَّابِرِينَ ۲۳ الْخَاشِعِينَ ۷
 الْمُتَّصِدِّقِينَ ۲۴۶ الْحَافِظِينَ ۲۴۵ فُرُوجَهُمْ ۳۵۳ الْحَافِظَاتِ
 ۸۴ كَثِيرًا ۵ أَعَدَّ ۹۳ لَهُمْ ۳ مَغْفِرَةً ۳۵ أَجْرًا ۶۷
 عَظِيمًا ۳

وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ
 صَالِحًا نُوْتِيهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا
 كَرِيمًا ﴿۳۱﴾ يَنْسَاءُ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ
 مِنَ النِّسَاءِ إِنْ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ
 فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا
 ﴿۳۲﴾ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ
 الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَىٰ وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَءَاتِينَ
 الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا
 يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ
 الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿۳۳﴾ وَأَذْكُرْنَ
 مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةَ
 إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَيْرًا ﴿۳۴﴾
 إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
 وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَنِينَ وَالْقَنِينَ وَالصَّادِقِينَ
 وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ
 وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَّصِدِّقِينَ وَالْمُتَّصِدِّقَاتِ
 وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ
 الذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿۳۵﴾

پاداش زنان نیکوکار پیامبر:

و (ای همسران پیامبر) هر کس از شما در برابر خدا و پیامبرش اطاعت و خضوع کند و عمل صالح انجام دهد پاداش او را دو چندان می‌دهیم و روزی با ارزشی برای او، فراهم ساخته‌ایم.

(۳۱)

ای همسران پیامبر شما همچون یکی از زنان معمولی نیستید (چرا که موقعیت ممتاز همراهی با رسول خدا را دارید و می‌توانید به عنوان مبلغین بزرگ اسلام نقش مهمی در هدایت مردم داشته باشید. بنابراین) اگر اهل تقوا هستید (در نزد نامحرمان) با ناز و عشوه سخن نگوئید که بیمار دلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگوئید (لحن و محتوای کلام نباید به گونه‌ای باشد که دیگران به خصوص آنان را که تقوای قلبی ندارند و هوس آلودند تحریک کند).

(۳۲)

حجاب زنان پیامبر نمونه حجاب اسلامی برای زنان مسلمان:

و (ای زنان پیامبر تا ضرورتی برای بیرون رفتن پیش نیامده) در خانه‌های خود بنشینید و همچون روزگار جاهلیت نخستین، زینت‌های خود را آشکار نکنید (زیرا شما الگوی زنان دیگر هستید. اگر شما حجاب مناسبی نداشته باشید دیگران نیز آن را حکم اسلام خواهند دانست و بی‌حجاب خواهند شد در حالی که آنچه ضرورت حجاب را ثابت می‌کند در مورد همه زنان یکسان است.) و نماز را بر پا دارید و زکات را ادا نمایید و خدا و رسولش را اطاعت کنید.

خاندان عصمت و طهارت:

(در اینجا ناگهان لحن کلام و معنای آیه برای بیان یک مسئله مهم تغییر می‌کند به طوری که تمام ضمائر مؤنث تبدیل به ضمائر مذکر می‌گردد و پس از نهی همسران پیامبر از گناهان و دعوت به انجام واجبات که برای عموم مردم صادق است، اعلام می‌دارد که اهل بیت رسالت طبق اراده خداوند از هر آلودگی و پلیدی پاک هستند که بر اساس روایات از طریق اهل سنت و شیعه ایشان همان فاطمه زهرا و علی ابن ابی‌طالب و حسن و حسین و پسران آن بزرگوار علیهم‌السلام می‌باشند لذا می‌فرماید:) خداوند قطعاً می‌خواهد هر گونه پلیدی و گناه را از شما اهل بیت دور کند و کاملاً شما را پاک سازد.

(۳۳)

وظیفه یادآوری آیات قرآن و حکمت:

(یک از وظایف سنگین نزدیکان انسانهای بزرگ ثبت و ضبط افکار و گفتار و اعمال آنها و نشر و توسعه و ترویج در جامعه است. لذا خداوند بر همسران پیامبر این موضوع را تأکید می‌فرماید) و آنچه را در خانه‌های شما از آیات خداوند و حکمت و دانش خوانده می‌شود، یاد کنید که خداوند دقیق و آگاه است (و می‌داند که شما چه مقدار به این وظیفه عمل کردید).

(۳۴)

معیار ارزش‌گذاری بین انسان‌ها در اسلام:

(آیه زیر بیان می‌فرماید که در اسلام زن یا مرد بودن فضیلت خاصی محسوب نمی‌شود و هر کس دارای اعتقادات و اعمال درست باشد در نزد خدا بزرگ شمرده خواهد شد. اطاعت از فرامین خدای متعال و پرهیز از گناهان، معیار ارزش‌گذاری در اسلام است نه زن یا مرد بودن بنابراین هر کدام از) مردان مسلمان و زنان مسلمان و مردان مؤمن و زنان مؤمن و مردانی که مطیع خدا هستند و زنانی که از فرمان حق اطاعت می‌کنند و مردان راستگو و زنان (دارای ایمان و اطاعت باشند، ارزشمند هستند).

کسانی که شایسته پاداش عظیم الهی هستند:

و مردان صابر و شکیبا و زنان صابر و شکیبا و مردان خاشع (در برابر خدا) و زنان خاشع و مردان انفاق‌گر و زنان انفاق‌کننده و مردان روزه‌دار و زنان روزه‌دار و مردانی که دامان خود را از آلودگی و بی‌عفتی حفظ می‌کنند و زنانی که پاک‌دامن و پاکند و مردانی که بسیار به یاد خدا هستند و زنانی که خدا را بسیار یاد می‌کنند خداوند برای همه آنها مغفرت و پاداش عظیم فراهم ساخته است (پس به طور خلاصه آنچه انسان را شایسته رحمت خدا در دنیا و آخرت می‌نماید آوردن اسلام است و تقویت آن تا رسیدن به ایمان که ثمره آن عمل به دستورات و اطاعت خدای رحمان است و راستگویی و وفای به عهد به ویژه عهد و پیمان الهی و صبر در راه رسیدن به آن در ترک محرّمات و انجام واجبات و تحمل بلاها و پرداختن حق فقر و غافل نبودن از ضعفاء و محرومین مادی و معنوی و روزه گرفتن که تمرین تقواست و پرهیز از هر چه که خداوند از آن نهی فرمود و کنترل و تعادل در به کارگیری غرایز طبیعی و پاکدامنی در برابر خواسته‌های نفسانی و شیطانی، و یاد بسیار خدا که هر کس این مقدمات را به دست آورد زن باشد یا مرد در نزد خدا شایسته پاداش عظیم است).

(۳۵)

لغات جدید: ۱۷ لغت

أَمْسِكْ: نگه دار ، **تُخْفِي** : مخفی می کنی ، پنهان می داری.
مُبْدِيهِ: آشکارکننده آن . **تَخْشَى**: می ترسی . **أَنْ تَخْشَاهُ**:
اینکه بترسی از او . **زَيْدٌ**: نام پسرخوانده رسول
خدا . **وَطَرًا**: نیاز و حاجت . **زَوْجَانِكُمَا**: به همسری تو در
آوردیم او را ، همسر تو قرار دادیم او را . **لِكَى لَأ يَكُون**: تا
اینکه نباشد . **أَدْعِيَانِهِمْ**: پسرخوانده هایشان . **قَضَوَا**: به پایان
رساندند . **مَقْدُورًا**: مشخص شده . **يُبَلِّغُونَ**: می رسانند .
يَخْشَوْنَهُ: می ترسند از او . **لَأ يَخْشَوْنَ**: نمی ترسند . **خَاتَمٌ**: آخر ،
پایان . **سَبْحُوهُ**: تسبیح کنید او را . **لِيُخْرِجَكُم**: تا بیرون آورد
شما را

لغات تکراری

مَا كَانَ ۱۸ لَمُؤْمِنٍ ۹۳ لَأ ۱ مُؤْمِنَةٌ ۳۵ إِذَا ۳ قَضَىٰ ۱۸
رَسُولُهُ ۴۷ أَمْرًا ۱۸ أَنْ يَكُونَ ۱۰۵ لَهُمْ ۳ الْخَيْرَةَ ۳۹۳
مِنْ ۲ أَمْرِهِمْ ۱۵۰ مِنْ ۳ بَعْضٍ ۷۹ فَقَدْ ۱۷ ضَلَّ ۱۷
ضَلَالًا ۷۱ مِينًا ۲۵ إِذْ ۶ تَقُولُ ۶۶ لِلَّذِي ۱۳۷ أَنْعَمَ ۸۹
عَلَيْهِ ۶ أَنْعَمْتَ ۱ عَلَيْكَ ۴۱ زَوْجَكَ ۶ اتَّقِ ۳۲
فِي ۳ نَفْسِكَ ۹۰ مَا ۲ النَّاسَ ۳ أَحَقُّ ۳۶ فَلَمَّا ۴
عَلَىٰ ۲ الْمُؤْمِنِينَ ۱۴ حَرَجَ ۸۸ أَزْوَاجٍ ۵ مِنْهُنَّ ۴۴ كَانَ
۶ مَفْعُولًا ۸۶ النَّبِيِّ ۵۵ فِيمَا ۱۸ فَرَضَ ۳۱ لَهُ ۱۶
سُنَّةً ۲۶۲ الَّذِينَ ۱ خَلَوْا ۳ قَبْلُ ۵ قَدَرًا ۳۱۴ رِسَالَاتٍ
۱۵۸ أَحَدًا ۱۶ أَلَا ۳ كَفَىٰ ۷۷ بِاللَّهِ ۳ حَسِيبًا ۷۷
مُحَمَّدًا ۶۸ أَبَا ۲۴۴ لَكِن ۳ النَّبِيِّنَ ۹ بِكُلِّ ۵ شَيْءٍ ۴
عَلَيْهَا ۵ يَا أَيُّهَا ۴ آمَنُوا ۳ اذْكُرُوا ۷ ذِكْرًا ۳۱ كَثِيرًا ۵
بُكْرَةً ۳۰۵ أَصِيلاً ۳۶۰ هُوَ ۵ الَّذِي ۴ يُصَلِّي ۵۵ عَلَيْكُمْ
۷ مَلَائِكَتُهُ ۱۵ الظُّلُمَاتِ ۴ إِلَىٰ ۳ التُّورِ ۴۳ بِالْمُؤْمِنِينَ
۱۱۵ رَحِيمًا ۱

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَىٰ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخَيْرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ
اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا ﴿٣٦﴾ وَإِذْ
تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ
أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي
نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ
أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَىٰ زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا
زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي
أَزْوَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرًا وَكَانَ
أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾ مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ
فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا
مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا ﴿٣٨﴾ الَّذِينَ
يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا
إِلَّا اللَّهَ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾ مَا كَانَ
مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ
وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا ﴿٤١﴾
وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٤٢﴾ هُوَ الَّذِي يُصَلِّي
عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ
إِلَى النُّورِ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا ﴿٤٣﴾

تسلیم محض مؤمن در برابر اراده خدا و پیامبر:

هیچ مرد و زن با ایمانی حق ندارد هنگامی که خدا و پیامبرش به کاری فرمان دهند، اختیاری از خود داشته باشد و هر کس نافرمانی خدا و رسولش را کند به گمراهی آشکاری گرفتار شده است. (زیرا دستور پیامبر عین هدایت است و سرپیچی از آن باعث گمراهی پس دستور پیامبر به هیچ وجهی قابل مناقشه و اجتهاد و تغییر و تبدیل و توجیه نیست و تنها بایستی برای اطاعت از آن اقدام نمود).

﴿۳۶﴾

مبارزه با قوانین نادرست دوران جاهلیت:

به خاطر بیایور زمانی را به کسی که خداوند به او نعمت (هدایت و ایمان) داده بود و تو نیز به او نعمت (آزادی و پسرخواندگی) بخشیده بودی می گفتی: همسرت را برای خودت نگاهدار و از خدا پروا داشته باش (و پیوسته این امر را تکرار می کردی) و در دل چیزی را پنهان می داشتی که خداوند آشکارکننده آن است و از مردم می ترسیدی در حالی که خداوند سزاوارتر است که از او بترسی (پس حلال بودن ازدواج با همسر مطلقه پسرخوانده را به مردم اعلام کن و عملاً سنت جاهلی را در این مورد نادیده بگیر و بدان که خداوند اراده فرموده تا با ازدواج تو با زینب، همسر مطلقه زید، این حکم را به همه اعلام کند).

هنگامی که زید از همسرش جدا شد ما (خداوند) او را به همسری تو درآوردیم تا مشکلی برای مؤمنان در ازدواج با همسران پسرخوانده های آنها هنگامی که طلاق داده شوند، نباشد و فرمان خدا انجام شدنی است (بنابراین با این حکم قاطع خداوند، قانون پسرخواندگی، طبق رسم جاهلیت مردود اعلام شد).

﴿۳۷﴾

شکستن سنتهای جاهلی به امر خدا توسط پیامبران:

هیچ گونه تنگنا بر پیامبر ﷺ در آنچه خدا بر او واجب کرده است، نیست (گوش به حرف این و آن نباید داد. فرمان و دستور قاطع خداوند باید بی چون و چرا و قاطعانه اجرا شود. اینگونه برنامه ها و شکستن سنتهای غلط جاهلی و مشکلاتی که در این راه وجود دارد، تنها مربوط به رسول گرامی اسلام نیست، انبیای الهی گذشته هم چنین گرفتاریهایی را داشته اند). این سنت الهی در مورد کسانی که پیش از این بودند و درگذشتند، نیز جاری بوده است و فرمان خدا از روی حساب و برنامه ریزی دقیقی است.

﴿۳۸﴾

(کسانی که از سوی خدا مأموریت هدایت خلق را یافته اند) کسانی هستند که تبلیغ رسالتهای الهی می کنند و (تنها) از او می ترسند و از هیچ کس جز خدا واهمه ندارند و همین بس که خداوند حسابگر (ارزش و فایده تلاش انسان) است. ﴿۳۹﴾

﴿۳۹﴾

محمد ﷺ آخرین فرستاده خدا برای هدایت مردم:

محمد ﷺ پدر هیچ یک از مردان شما نیست بلکه فرستاده ای از جانب خدا به سوی شماست و پایان بخش پیامبران است و خداوند بر هر چیز آگاه است (و نیاز انسان ها را تا روز قیامت به وسیله این پیامبر برآورده می فرماید). ﴿۴۰﴾

ای کسانی که ایمان آورده اید (برای اینکه آمادگی اجرای فرامین الهی را به دست آورید) خدا را بسیار یاد کنید (و اوامر و نواهی او را در نظر بگیرید و طبق آن دستورات، زندگی کنید). ﴿۴۱﴾

﴿۴۰﴾

﴿۴۱﴾

﴿۴۲﴾

و صبح و شام او را به پاکی یاد نمایید (و شریکی برای او در اعتقاد و فکر و عمل قرار ندهید).

رحمت خاص خداوند برای مؤمنین:

او (خدا) کسی است که بر شما مؤمنین درود و رحمت می فرستد و فرشتگان او (نیز برای شما تقاضای رحمت می کنند) تا خداوند شما را از ظلمات (جهل و شرک و گناه) به سوی نور (ایمان و علم و تقوا) راهنمایی کند و او نسبت به مؤمنان، مهربان است. ﴿۴۳﴾

﴿۴۳﴾

لغات جدید: ۱۷ لغت

دَعَّ: رها کن . **أَذَاهُمْ:** اذیتشان . **نَكَحْتُمْ:** ازدواج کردید .
تَعْتَدُونَهَا: حساب می کنید آن را، می شمارید آن را (عدّه ننگه می دارید) . **فَمَتَّعُوهُنَّ:** پس بهره مند سازید آنها را . **أَحَلَّلْنَا:** حلال کردیم . **أَزْوَاجِكُمْ:** همسرانت . **أَفَاءَ:** غنیمت داد، برگرداند . **عَمَّكَ:** عمویت . **عَمَّاتِكِ:** عمّه هایت . **خَالِكِ:** دایه ای . **خَالَاتِكِ:** خاله هایت . **هَاجِرُنَّ:** مهاجرت کردند .
وَهَبْتَ: بخشید ، هدیه کرد . **أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا:** اینکه ازدواج کند با او . **فَرَضْنَا:** واجب کردیم . **لكيلا يكون :** تا اینکه نباشد

لغات تکراری

تَحِيَّتُهُمْ ۲۰۹ یَوْمَ ۱ يَلْقَوْنَهُ ۱۹۹ سَلَامٌ ۹۳ اَعَدَّ ۹۳ لَهُمْ
 ۳ اَجْرًا ۶۷ كَرِيمًا ۸۳ يَا أَيُّهَا ۴ النَّبِيُّ ۵۵ إِنَّا ۳
 أَرْسَلْنَاكَ ۱۸ شَاهِدًا ۲۲۳ مُبَشِّرًا ۲۹۳ نَذِيرًا ۱۸ دَاعِيًا
 ۲۸ إِلَىٰ ۳ بِإِذْنِهِ ۳۳ سِرَاجًا ۳۶۵ مَنِيرًا ۷۴ بَشْرًا ۵
 الْمُؤْمِنِينَ ۱۴ بَانَ ۲۶ فَضْلًا ۱۰ كَبِيرًا ۳۴ لَّا تُطْعِمُ ۲۹۷
 الْكَافِرِينَ ۶ الْمُتَنَافِقِينَ ۸۸ تَوَكَّلْ ۹۱ عَلَىٰ ۲ كَفَىٰ ۷۷
 بِاللَّهِ ۳ وَكَيْلًا ۷۲ الَّذِينَ ۱ آمَنُوا ۳ إِذَا ۳ الْمُؤْمِنَاتِ
 ۸۲ ثُمَّ ۵ طَلَّقْتُمُوهُنَّ ۳۸ قَبْلَ ۵ أَنْ تَمْسُوهُنَّ ۳۸ فَمَا ۵
 لَكُمْ ۴ عَلَيْهِنَّ ۳۶ عِدَّةٌ ۲۸ سَرَّحُوهُنَّ ۳۷ سَرَاحًا ۴۲۱
 جَمِيلًا ۲۳۷ لَكَ ۶ اللَّاتِي ۸۰ آتَيْتِ ۲۱۸ أَجْرَهُنَّ ۸۲
 مَا ۲ مَلَكَتْ ۷۷ يَمِينُكَ ۳۱۶ مِمَّا ۲ عَلَيْكَ ۴۱ بَنَاتِ
 ۸۱ مَعَكَ ۹۵ امْرَأَةً ۵۴ مُؤْمِنَةً ۳۵ إِنْ ۴ نَفْسَهَا ۲۸۰
 لِلنَّبِيِّ ۲۰۵ أَرَادَ ۵ خَالِصَةً ۱۵ دُونَ ۴ قَدْ ۹ عَلِمْنَا
 ۲۴۵ عَلَيْهِمْ ۱ فِي ۳ أَزْوَاجِهِمْ ۲۵۲ أَيَّمَانُهُمْ ۵۹ حَرَجٌ
 ۸۸ كَانَ ۶ غَفُورًا ۲۶

تَحِيَّتَهُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعَدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا ﴿٤٤﴾
 يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِدًا
 وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٤٥﴾ وَدَاعِيًا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ
 وَسِرَاجًا مُنِيرًا ﴿٤٦﴾ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ لَهُمْ
 مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا ﴿٤٧﴾ وَلَا تُطْعِمِ الْكَافِرِينَ
 وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعِ أَزْوَاجَهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ
 وَكَفَى بِاللَّهِ وَكَيْلًا ﴿٤٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
 آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ
 عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرَّحُوهُنَّ سَرَاحًا
 جَمِيلًا ﴿٤٩﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَحَلَّلْنَا لَكَ
 أَزْوَاجَكَ الَّتِي آتَيْتَ أَجْرَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ
 يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِّكَ وَ
 بَنَاتِ عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ
 الَّتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ
 نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا
 خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا
 مَا فَرَضْنَا عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا
 مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلَا يَكُونَ عَلَيْكَ
 حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٠﴾

مؤمنین بر اثر پیروی از رسول خدا شایسته رحمت پروردگارند:

(روز برپایی قیامت) دعای فرشتگان بر مؤمنین سلام و ایمنی از هر گزندی است و خداوند برای ایشان پاداش پرارزشی آماده کرده است. (۴۴)

ای پیامبر! ما تو را فرستادیم به عنوان گواه (اعمال امت و همچنین گواه راستی و درستی دعوت انبیای گذشته و تکمیل کننده راه ایشان) و بشارت دهنده (به مؤمنان که اعمال صالح آنها و ایمان و تقوایشان چه پاداشهای عظیمی در قیامت در پی خواهد داشت) و انذار کننده (کافران و مشرکان و منافقان که اگر از کفر و شرک و نفاقشان توبه نکنند و به سوی خدا برنگردند، عذاب دردناک الهی در انتظارشان خواهد بود). (۴۵)

(وقتی مرحله اول مأموریت یعنی تشویق و ترساندن انجام شد، ای پیامبر) تو را دعوت کننده به سوی الله به فرمان او قرار دادیم و چراغ روشنی بخش (که نشان دهنده راه مستقیم الهی باشد، تا آنانی که می خواهند از ظلمات و تاریکیهای جهل و کفر و شرک به سوی هدایت بیایند امکان آن را داشته باشند). (۴۶)

(ای پیامبر) مؤمنان را بشارت بده که برای آنها از سوی خدا فضل و پاداش بزرگی است (که نتیجه تلاشها و مجاهدتهای شبانه روزی ایشان است). (۴۷)

تأکید بر خطر پیروی و اطاعت از کافران و منافقان:

و از کافران و منافقان اطاعت مکن (زیرا آنها با همه ترفندها می خواهند که تو و یارانت را به سازش و سستی در حرکت الهی خویش بکشانند. لکن ما چهره حقیقی منافقین و کفار را برای تو و مؤمنین آشکار می کنیم تا افکارشان را به خوبی بشناسید و در دام توطئه آنها گرفتار نگردید) و به آزارهای آنها اعتنا نکن (زیرا ایشان با ایجاد موانع و مشکلات و آزارهای مادی و معنوی بسیار خواهند خواست که شما را به زانو درآورند ولی در مقابل حرکات دشمنان) بر خدا توکل کن (و امور را به او واگذار کن) و همین بس که خدا حامی و مدافع (تو) باشد. (۴۸)

حکمی از احکام طلاق:

ای کسانی که ایمان آورده اید هنگامی که با زنان با ایمان ازدواج کردید و قبل از نزدیکی و تماس با آنان، طلاق شان دادید عده ای به خاطر شما بر عهده آنها نیست که بخواهید حساب آن را نگاه دارید، آنها را با هدیه مناسبی بهره مند سازید و به طرز شایسته ای آنها را رها کنید (اگر مهریه تعیین شده باشد پرداخت نصف آن واجب است و اگر مهریه تعیین نشده باید هدیه ای مناسب با وضع مالی و شأن و منزلت زن پرداخت گردد). (۴۹)

احکام خاص برای ازدواجهای پیامبر گرامی ﷺ:

ای پیامبر ﷺ ما همسران تو را که مهرشان را پرداخته ای برای تو حلال کردیم و همچنین کنیزانی را که از طریق غنیمت جنگی مالک شده ای و نیز دختران عموی تو و دختران عمه های تو و همچنین دختران دانی تو و دختران خاله های تو که با تو مهاجرت کردند (و علناً ایمان آوردند ازدواج با آنها حلال است) و (هرگاه) زن با ایمانی خود را به پیامبر ببخشد (و مهریه ای برای خود قائل نشود) چنانچه پیامبر بخواهد می تواند با او ازدواج کند اما چنین ازدواجی تنها برای تو مجاز است نه سایر مؤمنان.

تعهد زوجات پیامبر:

(مؤمنین نبیستی انتظار احکام مشابهی را در ازدواج داشته باشند زیرا این مربوط به شرایط خاص اجتماعی و سیاسی پیامبر است نه به خاطر نیازهای جنسی ایشان که بین همه مشترک باشد) ما می دانیم برای آنها در مورد همسرانشان و کنیزانشان چه حکمی مقرر داشته ایم (و مصلحت آنان چیست). این به خاطر آن است که مشکلی (در انجام رسالت) بر تو نباشد (و از طریق ازدواج، حامیان و طرفداران سببی پیدا کنی) و خداوند آمرزنده و مهربان است.

(محکم ترین پیوند در بین عرب پیوند خویشاوندی است. لذا پیامبر برای جلب پشتیبانی قبایل و توسعه متحدین خویش در انتشار اسلام و غلبه بر برخی بحرانها و شکستن اتحاد دشمنان و بی اثر کردن توطئه ها و باطل کردن برخی عقاید جاهلی و حل برخی مشکلات اجتماعی، اقدام به ازدواج های متعدد کرد که برخی از آنها در حد خواستگاری و محرمیت بود بدون اینکه پیامبر بهره ای از آنان ببرد. بلکه در حد افتخار دامادی پیامبر برای قبایل بود. در میان زنان پیامبر، تنها یک نفر دختر بود و همگی قبلاً سابقه ازدواج داشتند. او در سن ۲۵ سالگی با بیوه ۴۰ ساله ازدواج کرد و تا فوت حضرت خدیجه ﷺ با هیچ زن دیگری ازدواج نکرد این در حالی است که تعدد زوجات در میان عرب رسم معمول و عمومی و معروفی است و پیامبر ﷺ برای رسیدن به هدف خویش مشکلات فراوانی را که برخی همسران برای ایشان به وجود می آوردند تحمل می فرمودند که حتی برای ایشان ایجاد بحران می کردند و آیات قرآن به حمایت رسول مکرّم اسلام می شتافت بنابراین سوء نظر برخی دشمنان مردود است). (۵۰)

لغات جدید: ۲۷ لغت

تُرْجِي: به تأخیر می‌اندازی (دور می‌کنی). **تُوُوِي:** جای می‌دهی. **ابْتَغَيْتَ:** طلب کردی، خواستی. **عَزَلْتَ:** کناره گرفتی، دوری کردی. **أَنْ تَقْرَأَ:** اینکه روشن شود. **أَعْيُنُهُنَّ:** چشم‌هایشان. **لَا يَحْزَنَنَّ:** غمگین نشوند. **يَرْضَيْنَ:** راضی می‌شوند. **آتَيْنَهُنَّ:** به ایشان دادی. **كُلُّهُنَّ:** همه ایشان. **أَنْ تَبَدَّلَ:** این که تبدیل کنی، اینکه جا به جا کنی. **حُسْنُهُنَّ:** زیبایی ایشان. **أَنْ يُؤَذَّنَ:** اینکه اجازه داده شود. **أَنَاهُ:** پخته شدن آن. **دُعِيْتُمْ:** دعوت شدید. **طَعِمْتُمْ:** غذا خوردید. **فَانْتَشَرُوا:** پس پراکنده شوید. **مُسْتَأْنَسِينَ:** انس گیرندگان، سرگرم شدگان. **لِحَدِيثٍ:** به گفتگو. **كَانَ يُؤَذِّي:** آزار می‌داد. **فَيَسْتَحِي:** پس حیا می‌کند، پس خجالت می‌کشد. **سَأَلْتُمُوهُنَّ:** خواستید از ایشان. **فَسَأَلُوهُنَّ:** پس درخواست کنید از آنها. **لِقُلُوبِكُمْ:** برای دلهای شما. **قُلُوبِهِنَّ:** دلهای ایشان. **أَنْ تُؤَذُّوا:** که اذیت کنید. **أَنْ تَنْكِحُوا:** اینکه ازدواج کنید

لغات تکراری

مَنْ ۳ تَشَاءُ ۵۳ مِنْهُنَّ ۴۴ إِلَيْكَ ۲ مِمَّنْ ۱۸ فَلَا ۷ جُنَاحَ ۲۴ عَلَيْكَ ۴۱ ذَلِكَ ۲ أَذْنِي ۹ بِمَا ۲ يَعْلَمُ ۱۲ مَا ۲ فِي ۳ قُلُوبِكُمْ ۱۱ كَانَ ۶ عَلِيمًا ۵ حَلِيمًا ۳۶ لَا يَجِلُّ ۳۶ لَكَ ۶ النِّسَاءُ ۳۵ مِنْ ۲ بَعْدُ ۵ لَا ۱ بَيْنَ ۸۱ أَزْوَاجٍ ۵ لَوْ ۴ أَعْجَبَكَ ۱۲۴ أَلَا ۳ مَلَكَتْ ۷۷ بِمِئِكَ ۳۱۶ عَلَى ۲ كُلِّ ۴ شَيْءٍ ۴ رَقِيْبًا ۷۷ يَا أَيُّهَا ۴ الَّذِينَ ۱ آمَنُوا ۳ لَا تَدْخُلُوا ۲۴۳ مِيْسُوتَ ۲۹ النَّبِيِّ ۵۵ لَكُمْ ۴ إِلَى ۳ طَعَامٍ ۹ غَيْرَ ۱ نَاطِرِينَ ۱۰ لَكِنْ ۳ إِذَا ۳ فَادْخُلُوا ۲۷۰ فَإِذَا ۳۰ أَنْ ۳ ذَلِكُمْ ۸ مِنْكُمْ ۱۰ لَيْسَتْحِي ۵ الْحَقُّ ۵ مَتَاعًا ۶ وَرَاءَ ۱۵ حِجَابٍ ۱۵۶ أَطَهَّرْ ۳۷ مَا كَانَ ۱۸ رَسُولٌ ۱۳ أَزْوَاجَهُ ۴۱۸ بَعْدَهُ ۸ أَبَدًا ۱۵ عِنْدَ ۸ عَظِيمًا ۳ أَنْ ۴ تُبْدُوا ۴۶ أَوْ ۴ تُخْفُوهُ ۴۹ فَان ۹ بِكُلِّ ۵

﴿٥١﴾ تَرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتَوَوِي إِلَيْكَ مِنْ تَشَاءُ
وَمَنْ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَلْتَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ
ذَلِكَ أَذْنِي أَنْ تَقْرَأَ عَيْنَهُنَّ وَلَا يَحْزَنَنَّ
يَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ
مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَلِيمًا
﴿٥٢﴾ لَا يَجِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ
بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حَسَنَهُنَّ إِلَّا
مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيْبًا
﴿٥٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ
النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرَ
نَظَرٍ بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيْتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا
طَعِمْتُمْ فَانْتَشَرُوا وَلَا مُسْتَأْنَسِينَ لِحَدِيثٍ
إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحِي
مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحِي مِنْ الْحَقِّ وَإِذَا
سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ
ذَلِكُمْ أَطَهَّرَ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ
لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ
تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُمْ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ
كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٤﴾ إِنْ تَبَدُّوا شَيْئًا
أَوْ خَفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٥﴾

لزوم همکاری نزدیکان بزرگان برای تقویت حرکت ایشان:

در برخی از موارد، بعضی از همسران پیامبر متوجه خطیر بودن جایگاه خاص خود نبودند و رفتارهایی داشتند که متناسب شأن آن حضرت و در شأن همسر آن جناب نبود و باعث مشغولیت فکری و زمانی و بعضاً نگرانی و ناراحتی حضرت رسول ﷺ می‌گشتند. لذا خداوند به پیامبر ﷺ آزادی عمل بیشتری را می‌دهد تا ایشان امکان بیشتری را برای کنترل رفتار بعضی از همسران داشته باشند و به وظایف رسالت خویش بپردازند و لذا می‌فرماید نوبت) هر یک از همسران را بخواهی می‌توانی به تأخیر اندازی و هر کدام را بخواهی نزد خود جای دهی و هر گاه بعضی از آنها را که بر کنار ساخته‌ای بخواهی نزد خود جای دهی گناهی بر تو نیست این حکم الهی برای روشنی چشم آنها و اینکه غمگین نباشند و به آنچه در اختیار همه آنان می‌گذاری راضی شوند، نزدیکتر است (هرگونه همکاری با پیامبر ﷺ و موافقت با او برای آسایش ایشان و پرداختن ایشان به وظایف اجتماعی و سیاسی، باعث رضایت حق تعالی و نزول ایمان و برکات آن خواهد بود که توفیقات ایشان را چند برابر می‌کند و قلب ایشان را آرام خواهد نمود) و خدا به آنچه در دل‌های شماست آگاه است و خدا دانای بردبار است.

(۵۱)

ممنوعیت ازدواج برای پیامبر ﷺ:

(ای پیامبر) بعد از این دیگر زنی بر تو حلال نیست و نمی‌توانی همسران را به همسران دیگری تبدیل کنی (بعضی را طلاق دهی و همسر دیگری به جای او برگزینی) هر چند جمال آنها مورد توجه تو واقع شود مگر آنچه که به صورت کنیز در ملک تو درآید و خداوند ناظر و مراقب هر چیز است (زیرا تعدد زوجات پیامبر هر چند باعث اقبال و توجه قبایل مختلف و همراهی ایشان با حضرت می‌شد ولی در جای خود باعث یکسری مشکلات در خانه حضرت می‌گردید که از سوی همسران متوجه آن جناب می‌گشت لذا خداوند با این آیه انتظار افراد را برای ایجاد پیوند خویشاوندی با ایشان ردّ کرد تا حضرت با فراغ بال به مسئولیتهای خویش مشغول گردند بدون اینکه سوء ظنّ و ناراحتی از طرف کسانی که این تقاضا را از پیامبر ﷺ داشتند به وجود آید).

(۵۲)

قانون وارد شدن به خانه دیگران:

(مسلمانان در آغاز اسلام بر اثر عادات و رفتار بسیار ابتدایی و جاهلانه قبل از اسلام، طبیعی‌ترین رفتارهای صحیح اجتماعی و فردی را از یاد برده بودند لذا گاهی کارهایی از ایشان سر می‌زد که شایسته مقام یک مسلمان در برخورد با پیامبرش و دیگر مسلمانان نبود و بیان همه این نکات و اصلاح آن از سوی پیامبر باعث کدورت می‌شد لذا خداوند به وسیله وحی برخی تذکرات را به مردم می‌داد تا بیاموزند که چگونه رفتار کنند). ای کسانی که ایمان آورده‌اید در خانه‌های پیامبر داخل نشوید مگر اینکه برای صرف غذا به شما اجازه داده شود و (آن هم مشروط به اینکه به موقع وارد شوید. و قبل از موعد به میهمانی نروید و در منزل میزبان) در انتظار پخته شدن غذا ننشینید.

پس هنگامی که دعوت شدید داخل شوید و وقتی غذا خوردید پراکنده شوید و (بعد از صرف غذا) به بحث و گفتگو ننشینید این عمل، پیامبر را ناراحت می‌کرد ولی او از شما شرم می‌کرد (که اعتراض نماید یا از شما بخواهد که منزل را ترک کنید) اما خداوند از (بیان) حق، شرم ندارد.

از اذیت و آزار پیامبر بپرهیزید:

(از جمله مسائلی که بایستی خداوند به مسلمانان تذکر می‌داد تا اشتباه خود را بفهمند چگونگی رفتار با زنان نامحرم و به خصوص زنان رسول اکرم ﷺ بود زیرا عده‌ای از مردان به هر علتی حریم لازم را در برخورد با ایشان رعایت نمی‌کردند لذا می‌فرماید: و هنگامی که چیزی از وسایل زندگی (به عنوان امانت) از آنها (همسران پیامبر) می‌خواهید از پشت پرده بخواهید این کار برای دل‌های شما و آنها پاکیزه‌تر است و (پیامبر را نیز از شما راضی خواهد بود). شما حق ندارید رسول خدا را آزار دهید و هرگز حق ندارید همسران او را، بعد از او به همسری خود درآورید که این کار نزد خدا (گناهی) عظیم است. (پس کسانی که منتظرند تا پس از مرگ پیامبر اکرم به وسیله ازدواج راهی به حریم آن بزرگوار بیابند به کلی فکر این کار را از سر بیرون کنند).

(۵۳)

(در این آیه به مردم مخصوصاً بددلان و کج فکرها شدیداً هشدار می‌دهد که) اگر چیزی را آشکار کنید یا پنهان دارید، خداوند از همه امور آگاه است (خیال نکنید خداوند از آزار و اذیتها و نقشه‌ها و افکار زشت برخی از شما نسبت به پیامبر گرامی خیر ندارد، چه آنها که به زبان می‌آورید و چه آنها که در دل دارید، خداوند به خوبی از همه آنها آگاه است و با هر کس متناسب عمل و نیتش رفتار خواهد کرد).

(۵۴)

لغات جدید: ۱۹ لغت

اتَّقِينَ: تقوا داشته باشید. **يُصَلُّونَ:** درود می‌فرستند. **صَلُّوا:** درود بفرستید. **سَلِّمُوا:** سلام گوید، تسلیم شوید. **اِحْتَمَلُوا:** به عهده گرفتند، به دوش کشیدند. **يُدْنِينَ:** نزدیک کنند. **جَلَّابِيَهُنَّ:** روسری‌های‌شان، مقنعه‌های‌شان. **أَنْ يُعْرَفْنَ:** که شناخته شوند. **فَلَا يُؤْذِنَنَّ:** پس مورد اذیت واقع نشوند. **لَمْ يَنْتَه:** دست برنداشت. **المرجفون:** شایعه‌پراکنان (کسانی که با پخش اخبار نادرست در جامعه، ایجاد اضطراب می‌کنند). **لَنْغَرِيْبِكَ:** حتماً تو را می‌شورانیم، حتماً تو را برمی‌انگیزیم، حتماً تو را مسلط می‌کنیم. **لَا يُجَاوِرُونَكَ:** در همسایگی تو نمی‌مانند، در جوار تو نمی‌مانند. **مَلْعُونِينَ:** طرد شدگان از رحمت خدا، نفرین شدگان. **أَخَذُوا:** گرفتار شدند. **قَتَلُوا:** (به سختی) کشته شدند **تَقْتِيلًا:** با شدت کشتن، کشته شدن. **لِسُنَّةٍ:** برای روش و سنت

سنت لغات تکراری

لَا ۱ جُنَاحَ ۲۴ عَلَيْهِنَّ ۳۶ فِي ۳ أَبَائِهِنَّ ۳۵۳ أَبَائِهِنَّ ۳۵۳ ۳۵۳ إِخْوَانِهِنَّ ۳۵۳ أَبْنَاءَ ۱۱۱ نِسَائِهِنَّ ۳۵۳ مَا ۲ مَلَكَتْ ۷۷ أَيْمَانَهُنَّ ۳۵۳ إِنَّ ۳ كَانَ ۶ عَلَى ۲ كُلَّ ۴ شَيْءٍ ۴ شَهِيدًا ۲۲ مَلَائِكَتُهُ ۱۵ النَّبِيِّ ۵۵ يَا أَيُّهَا ۴ الَّذِينَ ۱ آمَنُوا ۳ عَلَيْهِ ۶ تَسْلِيمًا ۸۸ يُؤْذُونَ ۱۹۶ رَسُولَهُ ۴۷ لَعَنَهُمُ ۱۳ الدُّنْيَا ۱۳ الْآخِرَةَ ۱۵ أَعَدَّ ۹۳ لَهُمْ ۳ عَذَابًا ۳ مُهِينًا ۱۴ الْمُؤْمِنِينَ ۱۴ الْمُؤْمِنَاتِ ۸۲ بَغِيرٍ ۹ اِكْتَسَبُوا ۸۳ فَقَدِ ۱۷ مُهْتَانًا ۸۱ اِثْمًا ۲۶ مُبِينًا ۲۵ قُلْ ۱۲ لِلزَّوْجِكِ ۴۲۱ بَنَاتِكَ ۲۳۰ نِسَاءَ ۳۵ مِنْ ۲ ذَلِكَ ۲ أَذَى ۹ غُفُورًا ۲۶ رَحِيمًا ۱ لَنْ ۱۹ الْمُتَافِقُونَ ۱۸۳ قُلُوبِهِمْ ۳ مَرَضٌ ۳ المدينة ۱۶۵ بِهِمْ ۳ ثُمَّ ۵ فِيهَا ۵ أَلَا ۳ قَلِيلًا ۷ أَيْنَمَا ۹۰ تَقْفُوا ۶۴ سُنَّةَ ۲۶۲ خَلَوْا ۳ قَبْلُ ۵ لَنْ تَجِدَ ۱۰۱ تَبْدِيلًا ۲۱۶

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِيءِ آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءَ إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَخَوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَمْلَكَتٍ أَيْمَانَهُنَّ وَأَتَقِينَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ﴿٥٥﴾ إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿٥٨﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَلزَّوْجِكِ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلْبَابٍ بِهِنَّ ذَٰلِكَ أَدْفَىٰ أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذِنَنَّ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمًا ﴿٥٩﴾ لَنْ لَرَيْنَهُ الْمُتَّفِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمَرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِيْبَكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٠﴾ مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثَقِفُوا أَخَذُوا وَقَتَلُوا تَفْتِيلًا ﴿٦١﴾ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٦٢﴾

استثناء بر حکم حجاب:

(پس از اینکه خداوند دستور داد مؤمنین از پشت پرده با همسران پیامبر ملاقات داشته باشند، مردم گمان کردند که محارم ایشان نیز بایستی چنین عمل کنند لذا برای رفع این تصور غلط آیه‌ای نازل شد). بر آنها (همسران پیامبر) گناهی نیست که با پدران و فرزندان و برادران و فرزندان برادران و فرزندان خواهران و زنان مسلمان و کنیزان خویش (بدون حجاب و پرده ملاقات کنند) و تقوای الهی را پیشه کنید که خداوند بر هر چیزی آگاه است.

(۵۵)

سلام و صلوات خداوند و فرشتگان و مؤمنان بر پیامبر اکرم ﷺ:

خداوند و فرشتگانش بر پیامبر درود می‌فرستند ای کسانی که ایمان آورده‌اید بر او درود فرستید و سلام گوید و تسلیم فرمانش باشید.

(۵۶)

آزار و اذیت پیامبر ﷺ و مؤمنین از سوی برخی افراد:

(پیامبر اکرم از سوی منافقین و بعضاً افراد نادان که گرفتار افکار و رفتار نادرست با پیامبر بودند بسیار مورد آزار و اذیت قرار می‌گرفتند برای اینکه توجه بیشتر مردم به این قضیه جمع شود خداوند می‌فرماید: آنها که خدا و پیامبرش را آزار و اذیت می‌کنند، خداوند آنها را لعنت کرده و از رحمت خود در دنیا و آخرت دور می‌سازد و برای آنان عذاب خوارکننده‌ای آماده کرده است. (آزار پیامبر در واقع بی‌احترامی و نادیده گرفتن حق خداوند متعال است).

(۵۷)

(این آزارها تنها متوجه پیامبر نمی‌شد بلکه مؤمنین نیز در امان نبودند لذا خداوند در حمایت از ایشان به دیگران به شدت هشدار می‌دهد.) و کسانی که مردان و زنان با ایمان را به خاطر کاری که انجام نداده‌اند آزار می‌دهند متحمل بهتان و گناه آشکاری شده‌اند (چنین کسانی اگر توبه نکنند و جبران کارهای خود را ننمایند در روز قیامت دچار عذاب سختی خواهند شد زیرا هم تهمت زده‌اند و هم بر اساس آن به آزار و اذیت پرداخته‌اند).

(۵۸)

نقش حمایتی حجاب از حریم زنان:

(به دنبال نهی از آزار و اذیت پیامبر گرامی ﷺ و مؤمنان در این آیه روی یکی از موارد آزار و اذیتها تکیه شد و برای جلوگیری از آن به زنان دستور می‌دهد که در حضور نامحرمان پوشش کامل داشته باشند تا زمینه فساد را از همان ابتدا از بین ببرد) ای پیامبر به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو روسری‌های بلند خود را بر خویش فرو افکنند این کار برای اینکه (به عقیف بودن) شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است (زیرا حجاب نامناسب، زنان مؤمنه را همچون زنان لاابالی جلوه می‌دهد و کسانی که قلبهای بیمار دارند و دل‌هایشان را فساد و تباهی فرا گرفته است، زنان پاک را همچون ناپاکان مورد خطاب قرار داده و باعث ناراحتی و آزار و اذیت ایشان می‌شوند بلکه بر بانوان مؤمنه شایسته است که با پوشش درست خود جامعه را از آلودگی به این نگاهها پاک نگه دارند. اگر زنان مؤمن تاکنون خطا و کوتاهی کرده و آنگونه که گفتیم خود را نمی‌پوشاندند، از این به بعد جبران کنند که) خداوند همواره آمرزنده مهربان است.

(۵۹)

هشدار شدید خداوند به منافقین و شایعه‌پردازان:

(اسلام دین رحمت و رأفت است لکن در مقابله با مفساد اجتماعی در هر زمینه‌ای به شدت با عاملان آن مقابله می‌کند: اگر منافقین و آنها که در دل‌هایشان بیماری است (اراذل و اوباش و شهوت‌پرستان) و (همچنین) آنها که اخبار دروغ و شایعه بی‌اساس در مدینه پخش می‌کنند دست از کار خود بردارند (ای پیامبر) تو را بر ضد آنان می‌شورائیم سپس جز مدت کوتاهی نمی‌توانند در کنار تو در این شهر بمانند.

(۶۰)

(هنگامی که اراذل و اوباش و منافقین و شایعه‌پراکنان از فساد انگیزی دست برداشتند از تحت حمایت حکومت اسلامی خارج می‌گردند) و از همه جا رانده می‌شوند و هر کجا یافته شوند گرفته خواهند شد و به قتل خواهند رسید.

(۶۱)

این سنت خداوند در اقوام پیشین است و برای سنت الهی هیچ‌گونه تغییری نخواهی یافت (زیرا مفسدان بایستی همیشه در ترس و ضعف باشند تا انسانهای سالم و مؤمن از شر ایشان در امان باشند و جامعه مسیر رشد خود را بدون مانع پیماید).

(۶۲)

لغات جدید: ۲۱ لغت

بِذَرِيكَ: آگاه می‌کند تو را (ما بدریک: چه چیزی آگاه می‌کند تو را؟ ، تو چه می‌دانی؟) . **لَعَلَّ:** شاید . **لَعْن:** لعن کرد، نفرین کرد . **تَقَلَّبُ:** زیر و رو گردانده می‌شود، دگرگون می‌گردد . **سَادَتَنَا:** رؤسای ما . **كِبْرَاءَنَا:** بزرگان ما . **فَاضَلُونَا:** پس گمراه کردند ما را . **آتِهِمْ:** بده به ایشان . **الْعَنُومُ:** دور کن آنها را (از رحمت خود)، نفرینشان کن . **لَعْنَا:** رانندن، دور کردن . **آذُوا:** اذیت کردند . **فَبَرَّاهُ:** پس مبراً نمود او را . **يُصْلِحُ:** اصلاح کند . **الْأَمَانَةَ:** امانت . **فَأَبَيْنَ:** پس امتناع کردند . **أَنْ يَحْمِلْنَاهَا:** که حمل کنند آن را، که بپذیرند آن را . **أَشْفَقْنَا:** هراس داشتند، ترسیدند . **حَمَلَهَا:** حمل کرد آن را، پذیرفت آن را . **ظَلَمُوا:** بسیار ظالم . **جَهُولًا:** بسیار نادان . **لِيُعَذَّبَ:** تا عذاب کند

لغات تکراری

يَسْأَلُكَ ۱۰۲ النَّاسُ ۳ عَنِ ۷ السَّاعَةِ ۱۳۱ قُلْ ۱۲ إِنَّمَا ۳ عَلَّمَهَا ۱۷۴ عِنْدَ ۸ مَا ۲ تَكُونُ ۱۲۷ قَرِيبًا ۲۸ إِنَّ ۳ الْكَافِرِينَ ۶ أَعَدَّ ۹۳ لَهُمْ ۳ سَعِيرًا ۷۸ خَالِدِينَ ۲۴ فِيهَا ۵ أَبَدًا ۱۵ لَا يَجِدُونَ ۹۷ وَلِيًّا ۱۷ لَا ۱ نَصِيرًا ۱۷ يَوْمَ ۱ وَجُوهُهُمْ ۶۳ فِي ۳ النَّارِ ۴ يَقُولُونَ ۱۲ يَا لَيْتَنَّا ۱۳۰ أَطَعْنَا ۴۹ الرَّسُولًا ۱۳ قَالُوا ۳ رَبَّنَا ۲۰ إِنَّا ۳ السَّبِيلَ ۱۷ ضِعْفَيْنِ ۴۵ مِنْ ۲ الْعَذَابِ ۳ كَبِيرًا ۳۴ يَا أَيُّهَا ۴ الَّذِينَ ۱ آمَنُوا ۳ لَا تَكُونُوا ۷ كَالَّذِينَ ۶۳ مُوسَى ۸ مِمَّا ۲ كَانَ ۶ وَجِيهًا ۵۵ اتَّقُوا ۷ قُولُوا ۹ قَوْلًا ۹ سَدِيدًا ۷۸ لَكُمْ ۴ أَعْمَالَكُمْ ۲۱ يَغْفِرُ ۵۴ ذُنُوبَكُمْ ۵۴ مَنْ ۳ يُطِيعُ ۷۹ رَسُولَهُ ۴۷ فَقَدْ ۱۷ فَازَ ۷۴ فَوْزًا ۷۹ عَظِيمًا ۳ عَرَضْنَا ۳۰۴ عَلَى ۲ السَّمَاوَاتِ ۵ الْأَرْضِ ۳ الْجِبَالِ ۱۶۰ مِنْهَا ۵ الْإِنْسَانَ ۸۳ أَنَّهُ ۶ الْمُنَافِقِينَ ۸۸ الْمُنَافِقَاتِ ۱۹۷ الْمُشْرِكِينَ ۱۶ الْمُشْرَكَاتِ ۳۵ يَتُوبُ ۶۶ الْمُؤْمِنِينَ ۱۴ الْمُؤْمِنَاتِ ۸۲ غَفُورًا ۲۶ رَحِيمًا ۱

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عَلَّمَهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٦٣﴾
 إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٦٤﴾
 خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٥﴾
 يَوْمَ تَقَلَّبَ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَّا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٦٦﴾
 وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكِبْرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا ﴿٦٧﴾ رَبَّنَا آتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنَهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا ﴿٦٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آذَوْا مُوسَى فَبَرَّاهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا ﴿٦٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَفُؤُوقُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾ إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ عَلَى السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْإِنْسَانُ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا ﴿٧٢﴾ لِيُعَذَّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٣﴾

شبه‌افکنی منافقین:

(قرآن کریم در سراسر سوره‌ها با روش‌ها و موضوعات مختلف، منافقین را معرفی می‌فرماید. یکی از فعالیت‌های منافقین در جامعه شبه‌افکنی در اعتقادات مردم است که غالباً به صورت یک سؤال غلط مطرح می‌شود تا بیشترین نفوذ را در دل مخاطب داشته باشد.) مردم از تو درباره (زمان برپایی) قیامت سؤال می‌کنند. بگو علم آن تنها نزد خداست و چه می‌دانی شاید قیامت نزدیک باشد؟ (هیچ کس از زمان وقوع آن خبر ندارد حتی اگر زمانهای طولانی تا قیامت باقی مانده باشد فرصت هر انسان برای فراهم آوردن توشه مناسب برای سربلندی در این روز بسیار کوتاه است زیرا عمر انسان بسیار محدود است.)

(۶۳)

خداوند کافران را از رحمت خود دور ساخته و برای آنها آتش سوزانده‌ای آماده نموده است. همواره در آن (آتش سوزان جهنم) تا ابد خواهند ماند و هیچ سرپرستی و یاری نخواهند یافت (تا حمایتشان نکند یا نجاتشان دهد).

(۶۵)

افسوس کافران و منافقین در روز حساب:

(به یاد آور) روزی را که در آن روز صورتهای آنها در آتش (دوزخ) دگرگون خواهد شد (و از اعمال خود پشیمان می‌شوند) و می‌گویند: ای کاش خدا و پیامبرش را اطاعت کرده بودیم (تا به چنین سرنوشت غم‌انگیزی گرفتار نمی‌شدیم). (۶۶)

(۶۷)

و می‌گویند پروردگارا، ما رؤسا و بزرگترهای خود را اطاعت کردیم و آنها ما را گمراه ساختند.

(۶۸)

پروردگارا آنها را عذاب دو چندان بده و آنها را از رحمت خود دور کن، دوری بسیار.

هشدار در مورد آزار پیامبر اکرم ﷺ:

ای کسانی که ایمان آورده‌اید مانند کسانی نباشید که موسی علیه السلام را اذیت و آزار کردند اما خدا او را از همه نسبت‌های ناروا مبرا و پاک نمود زیرا او در پیشگاه خدا آبرومند (و گرانقدر) بود.

(۶۹)

پرهیزکاری و راستگویی از خصوصیات مؤمنین است:

ای کسانی که ایمان آورده‌اید تقوای الهی را رعایت کنید (از خدا پروا داشته باشید) و سخن حق و درست را بگویید (تقوای الهی باعث درست فکر کردن درست سخن گفتن و درست عمل کردن است).

(۷۰)

نتیجه پرهیزکاری و راستگویی:

(خداوند به وسیله رعایت تقوا) اعمال شما را اصلاح می‌کند (و نواقص و کمبودهای آن را از بین می‌برد) و گناهان شما را می‌آمرزد و هر کس اطاعت خدا و رسولش کند به رستگاری (و پیروزی) عظیمی نایل شده است (یکی از مهمترین مراحل رعایت تقوا، کنترل زبان از سخنان نارواست و تمرین سخنان حق و درست).

(۷۱)

حفظ و نگهداری درست از هدایت الهی:

ما امانت را (که وسائل هدایت الهی اعم از عقل و اختیار و دین الهی و تعالیم آسمانی است که انسان مسئول اجرا و ترویج آن است و تعهد و تکلیف و مسئولیت و ولایت الهیه را) بر آسمانها و زمین و کوهها عرضه داشتیم، اما آنها از بر دوش کشیدن آن ابا کردند و از آن هراس داشتند (این موجودات با تمام عظمت و بزرگی ظاهری خود آن استعداد و توانایی که لازمه تحمل بار امانت است، نداشتند و لذا نپذیرفتند) اما انسان آن را بر دوش کشید ولی (افسوس که از همان ابتدا بر خود ستم نمود و قدر خود را نشناخت و آنچه شایسته حمل این امانت بود انجام نداد) او بسیار ستمکار و نادان بود. (۷۲)

(۷۲)

(انسانها در نحوه برخورد با امانت الهی سه دسته شدند: منافقین و مشرکین و مؤمنین) تا اینکه خداوند مردان منافق و زنان منافق و مردان مشرک و زنان مشرک را عذاب و کیفر دهد به تناسب اعمالشان، و نیز خداوند بر مردان باایمان و زنان باایمان رحمت فرستد و خداوند همواره آمرزنده و مهربان است.

(۷۳)

لغات جدید: ۲۵ لغت

أَشِدَّاءُ: سرسخت ها . **رُحَمَاءُ:** مهربانان . **سِيمَاهُمْ:** علامت و نشانه آنها . **السُّجُودُ:** سجده کردن، پیشانی بر زمین گذاشتن برای عبادت . **كَزْرَعٍ:** مانند کشتزار، مانند زراعت . **شَطَاءُ:** جوانه اش (شاخه کوچکش) . **فَأَزْرَهُ:** پس نیرو داد به آن . **فَأَسْتَوَى:** پس محکم و سخت شد . **فَأَسْتَوَى:** پس بر پا ایستاد پس تسلط و احاطه پیدا کرد . **سُوقِهِ:** ساقه‌هایش . **يُعْجِبُ:** شگفت زده می‌کند . **الزَّرَّاعُ:** زارعان، کشاورزان . **لِيَغِيظَ:** تا به خشم آورد . **لَا تُقَدِّمُوا:** پیشی نگیرید . **لَا تَرْفَعُوا:** بلند نکنید، بالا نبرید . **أَصْوَاتِكُمْ:** صداهایتان . **صَوْتٍ:** صدا . **لَا تَجْهَرُوا:** آشکار نکنید (لا تجهروا بالقول: بلند صحبت نکنید) . **كَجَهْرٍ:** مانند آشکار کردن . **أَنْ تَحْبَطَ:** که نابود شود **يُغْضُونَ:** کم می‌کنند، پایین می‌آورند . **أَصْوَاتِهِمْ:** صداهایشان **أَمْتَحَنَ:** آزمایش نمود . **يُنَادُونَكَ:** ندا می‌دهند تو را، صدا می‌زنند تو را . **الْحُجْرَاتِ:** اتاقها

لغات تکراری

مُحَمَّدٌ ۶۸ رَسُولُ ۱۳ الَّذِينَ ۱ مَعَهُ ۳۳ عَلَى ۲ الْكُفَّارِ ۱۷ بَيْنَهُمْ ۱۸ تَرَاهُمْ ۱۷۶ رُكْعًا ۱۹ سُجَّدًا ۹ يَتَّبِعُونَ ۱۰۶ فَضْلًا ۱۰ مِنْ ۲ رِضْوَانًا ۵۱ فِي ۳ وَجْهِهِمْ ۶۳ أَثَرٌ ۳۱۸ ذَلِكَ ۲ مَثَلَهُمْ ۴ التَّوْرَةَ ۵۰ الْإِنْجِيلِ ۵۰ أَخْرَجَ ۱۵۳ بِهِمْ ۳ وَعَدَّ ۹۴ آمَنُوا ۳ عَمِلُوا ۵ الصَّالِحَاتِ ۵ مِنْهُمْ ۱۱ مَغْفِرَةً ۳۵ أَجْرًا ۶۷ عَظِيمًا ۳ بِسْمِ ۱ الرَّحْمَنِ ۱ الرَّحِيمِ ۱ يَا أَيُّهَا ۴ بَيْنَ ۱۰ يَدَيِ ۱۵۷ رَسُولِهِ ۴۷ اتَّقُوا ۷ إِنْ ۳ سَمِعَ ۲۰ عَلِيمٌ ۵ فَوْقَ ۵۷ النَّبِيِّ ۵۵ لَهُ ۱۶ بِالْقَوْلِ ۲۵۹ بَعْضِكُمْ ۶ لِبَعْضٍ ۶ أَعْمَالِكُمْ ۲۱ أَنْتُمْ ۴ لَأَتَشْعُرُونَ ۲۴ عِنْدَ ۸ رَسُولِ ۱۳ أَوْلَيْكَ ۲ قُلُوبِهِمْ ۳ لِلتَّقْوَى ۳۸ لَهُمْ ۳ وَرَاءَ ۱۵ أَكْثَرُهُمْ ۱۵ لَأَيَقُولُونَ ۲۶

مُحَمَّدَ رَسُولَ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ
رُحَمَاءَ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكْعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا
مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ
مِّنْ أَثَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ
فِي الْإِنْجِيلِ كَزْرَعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ
فَأَسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوْقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيَغِيظَ
بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٢٩﴾

سُورَةُ الْحُجْرَاتِ
تَرْبِيعًا ٤٩
مَدِينَةُ ١٨
آيَاتُهَا ١٨

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ
اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۖ وَأَنْتُمْ أُلَّهِ إِنَّ اللَّهَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَرْفَعُوا
أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ
بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ
أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾ إِنَّ الَّذِينَ
يَغْضُونَ أَسْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ
الَّذِينَ أَمْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾ إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ
وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

خصوصیات مسلمانان یاری کننده پیامبر اسلام ﷺ:

محمد ﷺ فرستاده خداست (خواه کفار قریش بپسندند و در پیمان صلح حدیبیه بنویسند یا نپسندند و ننویسند) و کسانی که با او هستند، در برابر کفار شدید و محکم می‌باشند (و انفعال و نقطه ضعفی نشان نمی‌دهند زیرا خداوند با کفار به شدت رفتار می‌کند) اما در میان خود، صمیمی و مهربانند (زیرا خداوند نسبت به مؤمنان مهربان است) پیوسته آنها را در حال رکوع و سجود می‌بینی (زیرا که در برابر او امر خدا کمال خشوع و خضوع را دارند و دائماً به اطاعت و عبادت او مشغولند). آنها همواره فضل خدا و رضای او را می‌طلبند (سعی و تلاش می‌کنند در راه خدا و از راه حلال که مورد رضای پروردگار است امرار معاش می‌کنند. سربار کسی نیستند و چشم انتظارشان به دست کسی دوخته نشده است و خدا را نیز در قبال اعمال خود بدهکار پاداشش نمی‌دانند زیرا او را لایق پرستش می‌دانند و تسلیم او هستند زیرا او شایسته تسلیم شدن است، بلکه از فضل و بخشش او می‌خواهند و هر چه از سوی خدا نعمت داده شود آن را از لطف پروردگار می‌دانند نه لیاقت و قابلیت خویش) نشانه آنها (این است که) در صورتشان اثری از سجده‌ها نمایان است (به خاطر تعدد و طولانی بودن سجده‌هایشان در برابر خدای رحمان). این توصیف ایشان است در تورات (در آن کتاب آسمانی پیروان حضرت محمد ﷺ اینگونه معرفی شده‌اند. در واقع اگر کسی بخواهد تا بداند خداوند چه کسانی را امت رسول‌الله می‌داند می‌تواند با معیارهای بالا خود و دیگران را بسنجد).

پاداش بسیار بزرگ برای پیروان راستین پیامبر اسلام ﷺ:

توصیف آنها (که همراه و پیرو پیامبر هستند) در انجیل همانند زراعتی است که جوانه‌های خود را خارج ساخته (و سختی زمین مانع سر بلند کردن آن نشده است). سپس به تقویت آن پرداخته تا محکم شده (و دچار سستی و نخوت و تنبلی نشده و شک و تردید آن را بی‌هدف و بی‌انگیزه نساخته است) و راست قامت و استوار بر پای خود ایستاده است، (سربار کسی نیست، خموده و افسرده و پژمرده نیست، زیر بار کسی هم نیست بلکه سربلند و سرفراز و با افتخار) و به قدری نمو و رشد کرده و پربرکت شده که زارعان را به شگفتی وا می‌دارد (زیرا با تمام قدرت و توان از تمام امکانات و لحظات برای اطاعت پروردگار و به کار بستن فرامین او و نزدیک شدن به خدا استفاده کرده و از حمایت و نصرت او برخوردار گشته است) تا کافران را به خشم آورد (و آرامش و آسایش را از آنان بگیرد و دنیایشان را همچون آخرتشان پر از عذاب کند و آنقدر در این خشم بسوزند که قدرت درست فکر کردن و درست عمل کردن را از دست بدهند که این عامل نابودی آنها خواهد بود) خداوند متعال از میان کسانی که همواره با پیامبر بودند به کسانی که ایمان آوردند و عمل صالح انجام داده‌اند وعده آمرزش و اجر عظیمی داده است. (کاملاً مشخص است که تا زمانی این مقام را دارا هستند که شرایط آن را همواره حفظ کنند یعنی ایمان و عمل صالح لایق پاداش می‌باشند و گرنه هیچ نصیبی نخواهند داشت).

(۲۹)

«به نام خداوند بخشنده مهربان»**احترام و بزرگداشت رهبر دینی و الهی:**

ای کسانی که ایمان آورده‌اید چیزی را در برابر خدا و رسولش مقدم نشمرید (بر ایشان پیش‌دستی نکنید و تعیین تکلیف ننمایید) و تقوای الهی پیشه کنید، (و از پیامبر کاملاً پیروی کنید) که خداوند شنوا و دانا است. (گروهی از طایفه بنی تمیم و اشراف آنها وارد مدینه شدند، وقتی که داخل مسجد پیامبر ﷺ گشتند، صدا را بلند کرده، از پشت حجره‌هایی که منزلگاه پیامبر ﷺ بود فریاد زدند: یا محمد به سوی ما خارج شو، ای محمد! بیرون بیا پس این آیه نازل گشت) ای کسانی که ایمان آورده‌اید، صدای خود را فراتر از صدای پیامبر ﷺ نکنید و در برابر او بلند سخن نگویید و داد و فریاد نزنید، آنگونه که بعضی از شما در برابر بعضی بلند فریاد می‌زند (که این کار زشتی است). مبادا (با این کارهای زشت) اعمال شما نابود گردد، در حالی که نمی‌فهمید (از این پس که خداوند به شما آموخت، اگر این کار را ادامه دهید اعمال شما تباہ خواهد شد).

(۲)

پاداش عظیم برای اهل تقوا:

آنها که صدای خود را نزد رسول خدا کوتاه می‌کنند کسانی هستند که خداوند قلوبشان را برای تقوا خالص ساخته و برای آنها آمرزش و پاداش عظیمی است.

(۳)

توهین به پیامبر نشانه نادانی و بی‌خردی است:

کسانی که تو را از پشت حجره‌ها بلند صدا می‌زنند، بیشترشان عقل و خرد ندارند (زیرا ابتدائی‌ترین قدرت تأمل و تفکر این موضوع را درک می‌کند که حتی برای انسان عادی نیز درست نیست که با داد و فریاد و صدای ناهنجار دعوت به حاضر شدن بنمایند چه رسد به پیامبر خدا ﷺ که برترین و محبوبترین مخلوق در نزد خداست).

(۴)

لغات جدید: ۲۴ لغت

تَخْرُجُ: خارج شوی . **أَنْ تُصِيبُوا:** که (مبادا) آسیب برسانید .
فُتِّصِحُوا: پس می شوید، پس صبح می کنید . **يُطِيعُكُمْ:** اطاعت می کند شما را . **لَعْنَتُمْ:** حتماً به سختی افتادید . **حَبَّبَ:** محبوب کرد . **زَيْنَهُ:** زینت بخشید آن را . **كْرَهُ:** منفور کرد، مکروه و زشت کرد . **الْعَصِيَانَ:** گناه و سرکشی . **الرَّاشِدُونَ:** هدایت یافتگان، رشد یافتگان . **افْتَتَلُوا:** با هم نزاع کردند، جنگیدند .
فَأَصْلَحُوا: پس اصلاح کنید . **تَفَىءَ:** تجاوز و ستم کرد . **تَبَغَى:** تجاوز و ستم می کند . **تَفَىءَ:** باز گردد . **فَاءَتْ:** برگشت .
أَقْسَطُوا: قسط و عدل پیشه کنید، انصاف دهید . **أَخْوَيْكُمْ:** دو برادرتان . **لَا يَسْخَرُ:** مسخره نکند . **أَنْ يَكُنَّ:** که باشند (زنان) .
لَا تَلْمِزُوا: عیب جویی نکنید . **لَا تَنَابَرُوا:** لقب ندهید، ننماید .
بِالْأَقْبَابِ: با لقبها . **لَمْ يَتَّبِعْ:** توبه نکرد

لغات تکراری

لَوْ ۴ أَنَّهُمْ ۷ صَبَرُوا ۱۶۶ حَتَّى ۸ إِلَيْهِمْ ۵۹ لَكَانَ ۶۴ خَيْرًا ۸ لَهُمْ ۳ غَفُورٌ ۲۶ رَحِيمٌ ۱ يَا أَيُّهَا ۴ الَّذِينَ ۱ آمَنُوا ۳ ان ۴ جَاءَكُمْ ۱۳ فَاسِقٌ ۴۱۶ بِنَبَأٍ ۳۷۸ فَتَبَيَّنُوا ۹۳ قَوْمًا ۴۱ بِجَهَالَةٍ ۸۰ عَلَى ۲ مَا ۲ فَعَلْتُمْ ۲۴۶ نَادِمِينَ ۱۱۲ اَعْلَمُوا ۳۰ أَنْ ۵ فِيكُمْ ۲۳ رَسُولٌ ۱۳ فِي ۳ كَثِيرٍ ۵ مِنْ ۲ الْأَمْرِ ۱۸ لَكِنَّ ۱۶ إِلَيْكُمْ ۴۶ الْإِيمَانَ ۷۲ قُلُوبِكُمْ ۱۱ الْكُفْرَ ۱۷ الْفُسُوقَ ۳۱ أَوْلَيْكُمْ ۲ هُمْ ۲ فَضَلًا ۱۰ نِعْمَةً ۳۳ عَلِيمٌ ۵ حَكِيمٌ ۶ طَائِفَتَانِ ۶۶ الْمُؤْمِنِينَ ۱۴ بَيْنَهُمَا ۸۴ فَإِنْ ۴ اخِذَاهُمَا ۴۸ الْأُخْرَى ۴۸ فَقَاتِلُوا ۹۰ الَّتِي ۴ إِلَى ۳ بِالْعَدْلِ ۴۸ ان ۳ يُحِبُّ ۳۰ الْمُقْسَطِينَ ۱۱۵ أَنَّمَا ۳ الْمُؤْمِنُونَ ۴۹ أَخُوهُ ۷۸ بَيْنَ ۱۰ اتَّقُوا ۷ لَعَلَّكُمْ ۴ تُرْحَمُونَ ۶۶ عَسَى ۳۴ أَنْ يَكُونُوا ۱۸۹ مِنْهُمْ ۱۱ لَا نِسَاءَ ۳۵ مِنْهُمْ ۴۴ أَنْفُسَكُمْ ۷ بِنَسِ ۱۹ الْإِسْمِ ۱۰۷ بَعْدَ ۵ مِنْ ۳ فَأَوْلَيْكُمْ ۱۲ الظَّالِمُونَ ۸

وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا
لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَأٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا
بِجَهَالَةٍ فَتُصِحُّوا عَلَى مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ ﴿٦﴾
وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ
مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ
وَزَيَّنَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ
وَالْعَصِيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ ﴿٧﴾
فَضَلَّ مَنِ اللَّهُ وَنِعْمَةٌ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ حَكِيمٌ ﴿٨﴾
وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلِحُوا
بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتَ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا
الَّتِي تَبَغَى حَتَّى تَفَىءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ
فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسَطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُقْسَطِينَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ
فَأَصْلِحُوا بَيْنَ أَخْوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ
﴿١٠﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرَكُم مِّن قَوْمٍ
عَسَى أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّن نِّسَاءٍ
عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَ
لَا تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ لِقَابِ بِنَسِ الْفُسُوقِ بَعْدَ
الْإِيمَانِ وَمَنْ لَّمْ يَتَّبِعْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

ممنوعیت ایجاد مزاحمت در زندگی پیامبر:

(ای پیامبر ﷺ) اگر آنها صبر می کردند، تا خودت بیرون آیی و به سراغشان روی، برای آنها بهتر بود و خداوند آمرزنده مهربان است. (اگر آنان که چنین عملی مرتکب شده اند توبه کنند خدا می بخشد).

(۵)

لزوم تحقیق در مورد خبرهای مهم:

ای کسانی که ایمان آورده اید، اگر شخص گناهکاری خبری برای شما بیاورد درباره آن تحقیق کنید مبادا از روی نادانی به گروهی آسیب برسانید و آنگاه از کرده خود پشیمان شوید.

(۶)

هدایت یافتگان:

و بدانید فرستاده خدا در میان شما است، (و مورد تأیید و حمایت خداوند نیز هست، پس نگران نباشید و بی چون و چرا از او اطاعت کنید) هرگاه در بسیاری از امور از شما اطاعت کند به مشقت خواهید افتاد، (زیرا شما مصلحت کار را نمی دانید) ولی خداوند ایمان را محبوب شما قرار داده و آن را در دلها پتان زینت بخشید و (برعکس) کفر و فسق و گناه را منفور شما قرار داده است، کسانی که دارای این صفاتند هدایت یافتگانند (زیرا تسلیم پیامبر و دستورات او می گردند و در نتیجه دچار انحراف و گمراهی نمی گردند).

(۷)

این فضلی است از ناحیه خداوند و نعمتی است که بر شما ارزانی داشته (که قبل از این از آن بی بهره بودید ولی خداوند شما را مورد لطف خویش قرار داد) و خداوند دانا و حکیم است (و شما را به بهترین راه راهنمایی می کند).

(۸)

وظیفه مؤمنان در هنگام جنگ و اختلاف میان گروه‌هایی از آنها:

هرگاه دو گروه از مؤمنان (به خاطر مسائلی) با هم به نزاع و جنگ پردازند، (کاری نکنید که این اختلاف بیشتر گردد بلکه تلاش کنید) در میان آنها صلح برقرار سازید.

و اگر یکی از این دو گروه بر دیگری تجاوز و ستم نمود (و تسلیم پیشنهاد صلح نشد، شما موظفید با طایفه تجاوزگر و ظالم پیکار کنید تا به فرمان خدا بازگردد و گردن نهد پس اگر (طایفه ظالم) تسلیم (حکم خدا) شود، در میان آن دو، طبق اصول عدالت، صلح برقرار سازید (جانبداری از یکی نکنید) و قسط و عدل را رعایت کنید (تا هر گونه ظلم و تبعیض و بی عدالتی دفع گردد) که خداوند عدالت‌پیشگان را دوست دارد.

(۹)

مؤمنان با یکدیگر برادر هستند:

(برای تأکید این موضوع و بیان علت آن می فرماید: مؤمنان برادر یکدیگرند بنابراین میان دو برادر خود صلح را برقرار کنید، و (به این وسیله) تقوای الهی پیشه کنید تا مشمول رحمت او گردید.

(۱۰)

مسخره کردن و عیب‌جویی ممنوع:

ای کسانی که ایمان آورده اید، نباید گروهی از مردان شما گروه دیگر را استهزاء کند، شاید آنها از اینها بهتر باشند و نه زنانی، زنان دیگر را مسخره کنند، شاید آنان بهتر از اینان باشند و یکدیگر را مورد طعن و عیبجویی قرار ندهید و با القاب زشت و ناپسند یاد نکنید، بسیار بد است که بر کسی بعد از ایمان نام زشت بگذارند و آنها که توبه نکنند ظالم و ستمگرند (و دچار عاقبت ظالمین خواهند شد).

(۱۱)

لغات جدید: ۲۲ لغت

لَا تَجَسَّسُوا: تجسس نکنید، جاسوسی نکنید (برای با خبر شدن از خلوت و احوال خصوصی دیگران جستجو نکنید). **لَا يَغْتَابُ:** غیبت نکند. **أَيُّهَا:** آیا دوست دارد. **أَنْ يَأْكُلَ:** که بخورد. **فَكَرِهْتُمُوهُ:** پس کراهت داشتید از آن، پس متنفر شدید از آن. **شُعُوبًا:** قبایل بزرگ. **قَبَائِلَ:** قبیله‌ها. **لِتَعَارَفُوا:** تا یکدیگر را بشناسید. **أَكْرَمَكُمْ:** گرامی ترین شما. **اتِّقَاكُمْ:** باتقواترین شما. **أَسْلَمْنَا:** اسلام آوردیم، تسلیم شدیم. **لَمَّا يَدْخُلُ:** داخل نشده است. **لَا يَلْتَكُمُ:** نمی‌کاهد از شما، کم نمی‌گذارد برای شما. **لَمْ يَرْتَابُوا:** شک و تردید نکردند. **الصَّادِقُونَ:** راستگویان. **أَتَعْلَمُونَ:** آیا یاد می‌دهید. **بِذُنُوبِكُمْ:** به دینتان. **يَمُنُّونَ:** منت می‌گذارند. **أَنْ أَسْلَمُوا:** اینکه اسلام آورده‌اند. **لَا تَمُنُّوا:** منت نگذارید. **إِسْلَامَكُمْ:** اسلام آوردنتان **أَنْ هَذَاكُمْ:** اینکه هدایت کرد شما را

لغات تکراری

يَا أَيُّهَا ۴ الَّذِينَ ۱ آمَنُوا ۳ اجْتَنِبُوا ۲۷۱ كَثِيرًا ۵ مِنْ
 ۲ الظَّنَّ ۷۰ انَّ ۳ بَعْضَ ۱۱ اِثْمَ ۲۶ بَعْضُكُمْ ۶
 اَحَدُكُمْ ۲۷ لَحْمَ ۲۶ اَخِيهِ ۲۷ مِيثًا ۱۴۳ اتَّقُوا ۷ تَوَابُ
 ۶ رَحِيمٍ ۱ النَّاسِ ۳ اِنَّا ۳ خَلَقْنَاكُمْ ۱۳۹ ذَكَرَ ۵۴
 اَنْشَى ۲۷ جَعَلْنَاكُمْ ۲۲ عِنْدَ ۸ عَلِيمٍ ۵ خَبِيرٌ ۳۸ قَالَتْ
 ۱۸ الْأَعْرَابُ ۲۰۱ آمَنَّا ۳ قُل ۱۲ لَمْ تُؤْمِنُوا ۴۹۷ لَكِنْ
 ۳ قُولُوا ۹ الْإِيمَانُ ۷۲ فِي ۳ قُلُوبِكُمْ ۱۱ اِنْ ۴
 تُطِيعُوا ۶۲ رَسُولَهُ ۴۷ أَعْمَالَكُمْ ۲۱ شَيْئًا ۴ غَفُورٌ ۲۶
 اِنَّمَا ۳ الْمُؤْمِنُونَ ۴۹ بِاللَّهِ ۳ ثُمَّ ۵ جَاهِدُوا ۳۴ بِأَمْوَالِهِمْ
 ۹۴ أَنْفُسِهِمْ ۳ سَبِيلَ ۱۷ أَوْلِيكَ ۲ هُمْ ۲ يَعْلَمُ ۱۲ مَا
 ۲ السَّمَاوَاتِ ۵ الْأَرْضِ ۳ بِكُلِّ ۵ عَلَيْكَ ۴۱ عَلَيَّ ۸۹
 بَلِ ۱۳ يَمُنُّ ۲۵۷ عَلَيْكُمْ ۷ لِلْإِيمَانِ ۷۲ كُنْتُمْ ۴
 صَادِقِينَ ۴ غَيْبٌ ۶ بَصِيرٌ ۱۵ بِمَا ۲ تَعْمَلُونَ ۱۱

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ
 الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَابَ بَعْضُكُمْ
 بَعْضًا أَيُّحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ
 أَخِيهِ مِمَّا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ
 رَّحِيمٌ ﴿١٢﴾ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن ذَكَرٍ
 وَأُنثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ
 أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَىٰكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ
 ﴿١٣﴾ قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَأَمَّنَّا قُل لَّمْ نُؤْمِنُوا وَلَكِن
 قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ
 وَإِن تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ أَعْمَالِكُمْ
 شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ
 الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَثَمَ لَمْ يَرْتَابُوا
 وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ
 اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾ قُل
 أَتَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ بِذُنُوبِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
 السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ
 ﴿١٦﴾ يَمُنُّونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُل لَّا تَمُنُّوا عَلَيَّ
 إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَاكُمْ لِلْإِيمَانِ
 إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ
 السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بِصِيرٍ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

سوء ظن و تجسس و غیبت حرام است:

ای کسانی که ایمان آورده‌اید از بسیاری از گمان‌ها (و سوء ظن به دیگران) پرهیزید، چرا که بعضی از گمان‌ها (در حدّ سوء ظن و) گناه است و هرگز در کار دیگران تجسس نکنید، هیچکدام از شما دیگری را غیبت نکنند (برای تجسس زشتی این عمل آن را با تمثیلی بیان می‌کند) آیا هیچ یک از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده خود را بخورد؟ (یقیناً شما همگی از این کار) کراهت دارید (خداوند راه بازگشت را برای مرتکبان احتمالی این گناهان باز گذاشته است و می‌فرماید: تقوای الهی پیشه کنید و) از غیبت و سوء ظن و تجسس از دیگران پرهیزید و در عقوبت اینها) از خدا بترسید که (در صورت توبه و استغفار شما) خداوند نیز توبه‌پذیر و بسیار مهربان است (از رسول خدا ﷺ سوال شد: کفار «غیبت» چیست؟ فرمود: هر وقت او را به یاد آوردی برایش استغفار کنی).

(۱۲)

معیار ارزش‌گذاری در جامعه اسلامی:

ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و (سپس) شما را تیره‌ها و قبیله‌های (مختلفی) قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید ولی گرمای ترین شما نزد خداوند با تقوا ترین شماست. همانا خداوند دانا و آگاه است (به همه چیز از جمله تقوای قلبها)

(۱۳)

عمل به دستورات خدا و پیامبر ﷺ نشانه ایمان قلبی است:

عربهای بادیه‌نشین گفتند: ایمان آورده‌ایم (ای پیامبر به آنان) بگو شما ایمان نیاورده‌اید، ولی (بهتر است) بگویید: اسلام آورده‌ایم، و هنوز ایمان وارد قلب‌های شما نشده است! و اگر از خدا و رسولش اطاعت کنید (که نشانه وارد شدن ایمان به قلب شماست) پاداش اعمال شما را به طور کامل می‌دهد زیرا خداوند بخشنده و مهربان است.

(۱۴)

خصوصیات مؤمنان واقعی:

مؤمنان واقعی تنها کسانی هستند که به خدا و رسولش ایمان آورده‌اند، سپس هرگز شک و تردیدی به خود راه نداده‌اند و با اموال و جانهای خود در راه خدا به جهاد پرداخته‌اند چنین کسانی راستگو (و مؤمن واقعی) هستند (به کسانی که ادعای ایمان می‌کنند) بگو: آیا می‌خواهید خداوند را از ایمان خود باخبر سازید؟ او تمام آنچه را در آسمانها و زمین است می‌داند، خداوند از همه چیز آگاه است.

(۱۵)

(۱۶)

عنایت و منت خداوند بر مؤمنان برای ایمان آوردنشان:

(ای پیامبر ﷺ) آنها بر تو منت می‌گذارند که اسلام آورده‌اند، به آنها بگو: اسلام خود را بر من منت نگذارید، بلکه خداوند بر شما منت می‌گذارد که شما را به سوی ایمان هدایت کرد، اگر در ادعای ایمان راستگو هستید (و اگر در ایمانتان صادق نباشید که هیچ بحثی با پیامبر ﷺ نباید داشته باشید).

(۱۷)

خداوند غیب آسمانها و زمین را می‌داند و نسبت به آنچه انجام می‌دهید بصیر و بینا است (اصرار نداشته باشید که حتماً مؤمن هستید و نیازی به سوگند نیست خداوند، هم می‌بیند چه می‌کنید و هم می‌داند نیت‌های شما را).

(۱۸)

لغات جدید: ۲۲ لغت

زُلْزِلَتْ: لرزانده شد . **زَلَزَلَهَا:** لرزیدن شدیدش . **أَخْرَجَتْ:** خارج ساخت . **أَثْقَالَهَا:** بارهای سنگینش . **تُحَدِّثُ:** بازگو می کند . **أَخْبَارَهَا:** خبرهای آن . **يَصْدُرُ:** بیرون می آید، ظاهر می شود، باز می گردد . **لِيُرَوْا:** تا نشان داده شوند . **بِيرَةٍ:** می بیند آن را . **الْعَادِيَاتِ:** به سرعت دوندگان، اسبهای تازنده . **ضَبْحًا:** صدای نفس زدن . **فَالْمُورِبَاتِ:** پس آتش افروزان . **قَدْحًا:** آتش برآوردن (زدن سنگ بر یکدیگر برای تولید جرقه) . **فَالْمُعِيرَاتِ:** پس هجوم آوردگان، پس حمله کنندگان **فَأَثَرُنَ:** پس برانگیختند، پس زیر و رو کردند، پس پراکندند **نَقَعًا:** گرد و غبار . **فَوْسَطُنَ:** پس به میان (دشمن) وارد شدند، پس به وسط لشکر زدند . **لَكَنُودًا:** حتماً بسیار ناسپاس . **لَشَهِيدًا:** حتماً گواه . **لِحُبِّ:** برای دوستی . **أَفَلَا يَعْلَمُ:** پس آیا نمی داند . **بُعْثَرًا:** آشکار شد، زیر و رو شد

لغات تکراری

جَزَاؤُهُمْ ۶۱ عِنْدَ ۸ رَبِّهِمْ ۲ جَنَّتْ ۵ عَدْنٌ ۱۹۸
تَجْرِي ۵ مِنْ ۲ تَحْنِهَا ۵ الْأَنْهَارُ ۵ خَالِدِينَ ۲۴ فِيهَا ۵
أَبْدًا ۱۵ رَضِيَ ۱۲۷ عَنْهُمْ ۱۳ رَضُوا ۱۲۷ عَنْهُ ۸۳
ذَلِكَ ۲ لِمَنْ ۲۴ خَشِيَ ۸۲ رَبَّهُ ۶ بِسْمِ ۱ الرَّحْمَنِ ۱
الرَّحِيمِ ۱ إِذَا ۳ الْأَرْضُ ۳ قَالَ ۶ الْإِنْسَانُ ۸۳ مَا ۲
يَوْمَئِذٍ ۷۲ بَانَ ۲۶ رَبِّكَ ۶ أَوْحَى ۲۷۴ لَهَا ۲۰ النَّاسُ
۳ أَشْنَانًا ۳۵۸ أَعْمَالَهُمْ ۲۵ فَمَنْ ۷ يَعْمَلُ ۹۶ مِثْقَالَ ۸۵
ذَرَّةً ۸۵ خَيْرًا ۸ مِنْ ۳ شَرًّا ۳۴ صَبْحًا ۲۳۰ بِهِ ۴
جَمْعًا ۳۰۴ إِنَّ ۳ لِرَبِّهِ ۲۸۴ أَنَّهُ ۶ عَلَى ۲ لَشَدِيدٍ ۲۵۰
فِي ۳ الْقُبُورِ ۳۳۳

جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتْ عَدْنٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْنِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿۸﴾

سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ
مدینه ۸ آیتها ۹۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿۱﴾ وَأَخْرَجَتِ
الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿۲﴾ وَقَالَ الْإِنْسَانُ
مَا لَهَا ﴿۳﴾ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا ﴿۴﴾
بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا ﴿۵﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ
النَّاسُ أَشْنَانًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ﴿۶﴾ فَمَنْ
يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿۷﴾ وَمَنْ
يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿۸﴾

سُورَةُ الْعَادِيَاتِ
مدینه ۱۱ آیتها ۱۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَادِيَاتِ صَبْحًا ﴿۱﴾ فَالْمُورِبَاتِ
قَدْحًا ﴿۲﴾ فَالْمُعِيرَاتِ صَبْحًا ﴿۳﴾ فَأَثَرُنَ بِهِ
نَقَعًا ﴿۴﴾ فَوْسَطُنَ بِهِ جَمْعًا ﴿۵﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ
لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿۶﴾ وَ إِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ
لَشَهِيدٌ ﴿۷﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿۸﴾
أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثِرَ مَا فِي الْقُبُورِ ﴿۹﴾

پاداش و سرنوشت بهترین انسان‌ها:

جزا و مزد ایشان نزد پروردگارشان بهشت‌ها و باغ‌هایی برای ماندن همیشگی است که از زیر (درخت‌های) آنها جوی‌های بزرگ روان است، در حالی که در آن جاویدانند، هم خدا از (اعمال و کردارهای) ایشان راضی و خشنود است، و هم آنها از (ثواب و پاداش) خدا راضی و خشنود می‌باشند، آن جزا و پاداش برای کسی است که از پروردگارش می‌ترسد (و خود را از هر چه نیایست بجا آورد نگهداری می‌نماید)

(۸)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »**نشانه‌های برپائی قیامت:**

(۱)

آنگاه که زمین بلرزد لرزیدن سخت (که این نخستین علامت و نشانه رستاخیز است).

(۲)

و (به سبب آن لرزیدن) زمین بارهای گران خود (گنج‌ها و مردگان) را بیرون آورد.

سخن گفتن زمین در قیامت:

و انسان (پس از زنده شدن و بیرون آمدن از قبر از روی تعجب و شگفت) گوید: چه شده است زمین را (که اینگونه می‌لرزد)؟!

(۳)

در آن روز زمین خبرهای خود را بیان می‌کند (و از اعمال و کردارهای مردم که در روی آن بجا آورده‌اند خبر می‌دهد) (۴)

(۵)

به سبب اینکه پروردگار تو به (سخن گفتن) آن امر نموده

تجسم اعمال در روز قیامت:

در آن روز مردم به حال پراکندگی (از قبرهایشان به ایستگاه حساب و رسیدگی به کارها) بازگردند تا به ایشان عملکردشان (بنابر اخباری که بر تجسم اعمال دلالت دارد، یا جزا و سزای کردارشان، یا اعمال و کردارهایی که در نامه‌هایشان نوشته شده) نشان داده شود.

(۶)

حسابرسی دقیق اعمال در روز قیامت:

(۷)

پس هرکس ذره‌ای کار نیکو انجام دهد آن را (در آن روز) ببیند

(۸)

و هرکس به اندازه ذره‌ای (اندکی) کار بد بجا آورد آن را ببیند.

« به نام خداوند بخشنده مهربان »**توصیف جهاد گران و جنگجویانی که با هجوم برق آسا به صفوف دشمن حمله می‌کنند:**

(۱)

سوگند به اسبان دوندۀ (لشکر اسلام) که هنگام دویدن به شدت نفس می‌زنند.

(۲)

و سوگند به افروزندگان آتش (اسبانی که از سُم‌هاشان هنگام دویدن و برخورد با سنگ‌ها، آتش برآید).

(۳)

و سوگند (به اسب‌سواران لشکر اسلام که به وسیلهٔ اسبان به هنگام صبح می‌تازند.

(۴)

پس به هنگام صبح گرد و غبار برانگیختند.

(۵)

پس به وقت بامداد در میان سپاه دشمن درآمدند.

مذمت انسان‌های ناسپاس و بخیل:

(۶)

(سوگند به آنچه بیان شد) قطعاً انسان؛ نعمت و بخشش پروردگارش را کفران‌کننده و ناسپاس است.

و البته (اخلاق و رفتارها و کردارهای) او بر آن کفران و ناسپاسی گواه است (و او در قیامت بر آن کفران، گواهی دهنده است).

(۷)

دوست داشتن مال، ریشهٔ بخل:

و البته او برای دوست داشتن مال و دارائی هرآینه سرسخت است (و به خاطر دوست داشتن شدید مال، بسیار بخل دارد) (۸)

زنده شدن پس از مرگ و افشای اسرار باطنی:

(۹)

پس آیا انسان نمی‌داند آنچه (مردگانی که) در قبرها است زمانی (برای حساب و رسیدگی) برانگیخته شوند

لغات جدید: ۱۲ لغت

حُصِّلَ: آشکار گشت، بیرون آورده شد، به دست آورده شد .
كَالْفَرَّاشِ: مانند پروانه . **الْمَبْتُوثِ:** پراکنده شده . **الْمَنْفُوشِ:** حلاجی شده . **فَأَمَّهُ:** پس جایگاهش، پس پناهگاهش (به مادر «م» می گویند به مناسبت اینکه مادر پناهگاه کودک است) .
هَآوِيَةٌ: دوزخ، آتش جهنم (که شخص را به بدبختی و خذلان ساقط می کند) . **هِيَهٌ (هِيَ):** آن («سه» در «هِيَهٌ» هاء سکت یا هاء وقف است . ماهِيَهٌ (ما + هِيَهٌ): آن چیست؟) . **الْهَآكُمُ:** مشغول ساخت شما را، سرگرمتان کرد . **رُزْتُمْ:** زیارت کردید، روبرو شدید . **الْمَقَابِرِ:** گورستان ها . **لَتَرَوُنَّ:** البته قطعاً می بینید **لَتَرَوُنَّهَا:** البته حتماً می بینید آن را

لغات تکراری

مَا ۲ فِي ۳ الصُّدُورِ ۶۵ اِنْ ۳ رَبَّهُمْ ۲ بِهِمْ ۳ يَوْمَئِذٍ
 ۷۲ لَخَبِيرٌ ۴۳۸ بِسْمِ ۱ الرحمن ۱ الرحيم ۱
 الْقَارِعَةُ ۲۵۳ اَذْرَاكَ ۵۶۶ يَوْمٌ ۱ يَكُونُ ۴۰ النَّاسُ ۳
 تَكُونُ ۱۲۷ الْجِبَالُ ۱۶۰ كَالْعِهْنِ ۵۶۸ فَاَمَّا ۵ مَنْ ۳
 ثَقُلَتْ ۱۵۱ مَوَازِينُهُ ۱۵۱ فَهَوُ ۲۸ عَيْشَةً ۵۶۷ رَاضِيَةً
 ۵۶۷ اَمَّا ۵ خَفَّتْ ۱۵۱ نَارٌ ۴ حَامِيَةً ۵۹۲ التَّكَاثُرُ ۵۴۰
 حَتَّى ۸ كَلَّا ۳۱۱ سَوْفَ تَعْلَمُونَ ۱۳۵ ثُمَّ ۵ لَوْ ۴
 تَعْلَمُونَ ۴ عِلْمٌ ۶ الْيَقِينِ ۱۰۳ الْجَحِيمِ ۱۸ عَيْنٌ ۵۱
 لَتَسْأَلَنَّ ۲۷۳ عَنْ ۷ النَّعِيمِ ۱۱۹

وَ حُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ﴿١٠﴾ اِنْ
 رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ﴿١١﴾

سُورَةُ الْقَارِعَةِ مَعْنَى ۱۱ آيَاتِهَا ۱۰۱ تَرْتِيبًا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدْرَاكَ
 مَا الْقَارِعَةُ ﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ
 كَالْفَرَاشِ الْمَبْتُوثِ ﴿٤﴾ وَ تَكُونُ
 الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ﴿٥﴾ فَاَمَّا

مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي
 عَيْشَةٍ رَّاضِيَةٍ ﴿٧﴾ وَ اَمَّا مَنْ خَفَّتْ
 مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾ فَاَمَّهُ هَآوِيَةٌ ﴿٩﴾
 وَمَا أَدْرَاكَ مَا هِيَ ﴿١٠﴾ نَارُ حَامِيَةٍ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّكَاثُرِ مَعْنَى ۸ آيَاتِهَا ۱۰۲ تَرْتِيبًا

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الْهَنَكُمُ التَّكَاثُرُ ﴿١﴾ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ
 ﴿٢﴾ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ
 تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ
 الْيَقِينِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ﴿٦﴾
 ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ ﴿٧﴾
 ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

(۱۰)

و آن (اندیشه‌هایی) که در سینه‌ها (و باطن) است افشاء و آشکار گردد.

آگاهی خداوند از باطن انسان‌ها:

همانا پروردگارشان در آن روز (قیامت به گفتار، کردار و اندیشه‌هایشان) قطعاً آگاه است (و برطبق آن جزا و کیفر خواهد داد)

(۱۱)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »**یکی از نام‌های قیامت:**

(۱)

قارعه و کوبنده (یکی از نام‌های قیامت است، و از بسیاری خوف و ترس و گرفتاری، دل‌ها و گوش‌ها را می‌کوبد)

(۲)

چیست آن قارعه و کوبنده (چه روز عجیب و شگفت است)؟!

(۳)

و تو چه می‌دانی که قارعه و کوبنده (قیامت) چیست؟

حال مردم در روز قیامت:

(۴)

روزی که مردم (پس از زنده شدن) مانند پروانه‌هایی پراکنده باشند (و هر کدام به سویی روند)

وضعیت کوه‌ها در آستانه قیامت:

(۵)

و کوه‌ها مانند پشم رنگینی حلاجی شده، گردند (که باد آنها را به هوا برد، و گرد سازد).

سرنوشت کسانی که نامه عملش سنگین باشد:

پس هر که ترازوهای او سنگین باشد (و اعمال و رفتارهای نیکویش در میزان و ترازوی عدل و داد الهی سنجیده شده و بسیار باشد، عقاید و اعمالش نیکش قابل قبول است)

(۶)

پس او در زندگانی پسندیده (بهشت جاوید) خواهد بود

(۷)

سرنوشت کسانی که نامه عملش سبک و بی‌ارزش باشد:

(۸)

و کسی که ترازوهای عمل او (حسنات و نیکویی‌هایش) سبک و بی‌ارزش باشد (عقاید و اعمالش فاسد و باطل باشد)

(۹)

پس جای او هاویه و دوزخ است

(۱۰)

توجه می‌دانی که هاویه چیست؟

(۱۱)

هاویه آتشی است بسیار سوزنده

« به نام خداوند بخشنده مهربان »**عاقبت «فخر فروشی و افزون طلبی»:**

(ای مردم) تفاخر و افزون طلبی بر یکدیگر به سبب زیادی دارائی‌ها و خویشاوندان، شما را (از اطاعت و فرمانبری خدا و رسول و یادکردن آخرت و سرای دیگر) مشغول نموده و غافل و ناآگاه گردانید

(۱)

تا آنجا که به زیارت قبرها رفتید (وقبور مردگان خود را برشمردید)

(۲)

نباید چنین باشد (که سعادت و نیکبختی خود را در فراوانی دارائی و خویشان بدانید) بزودی (در قیامت، بدی عاقبت این کار را) خواهید دانست

(۳)

آری چنین نیست، (باید از این کار دست بردارید) به زودی (باشد که در قیامت بدی آن را) می‌فهمید

(۴)

مراتب یقین:

(از فخر و نازیدن به فراوانی دارائی و خویشان) باز ایستید که اگر (حقیقت دوزخ و حساب قیامت را) از روی یقین و باور بدانید (آن یقین شما را از تکاثر و تفاخر به مال دارائی فراوان باز می‌دارد).

(۵)

سوگند به خدا قطعاً دوزخ را خواهید دید

(۶)

سپس یقیناً آن را به چشم خواهید دید دیدنی که از روی یقین و باور است (و آن هنگامی است که نزدیک دوزخ رسیده و در آن داخل شوند)

(۷)

باز بررسی از نعمت‌های الهی در قیامت:

سپس البته در آن روز از نعمت‌های (مادی، معنوی و علمی که خدای تعالی به شما بخشیده) باز خواست می‌شوید (که چگونه و در کجا انفاق نموده و بخشیدید؟ پس اگر آنها را بیجا استفاده و انفاق کرده باشید شما را بر کفران و ناسپاسی تان عذاب و شکنجه خواهد نمود).

(۸)

لغات جدید: ۱۹ لغت

العَصْرِ: روزگار، وقت عصر. **هَمْزَةٌ:** بسیار طعنه زننده و بدگو
لَمْزَةٌ: عیبجو. **عَدَدَةٌ:** شمارش کرد آن را. **يَحْسَبُ:** می‌پندارد.
أَخْلَدَهُ: جاودانه و همیشگی کرد او را. **لَيْبِذَنَّ:** حتماً دور
 انداخته می‌شود، حتماً افکنده می‌شود، حتماً با بی‌اعتنایی
 پرت می‌شود. **الْحُطْمَةُ:** درهم شکننده، بسیار خرد کننده
المُوقَدَةُ: برافروخته شده. **تَطَّلِعُ عَلَى:** چیره و مسلط
 می‌شود (زبان می‌کشد). **مُمَدَّدَةٌ:** طولانی، کشیده شده.
بِأَصْحَابٍ: با همراهان، به یاران. **الفِيلِ:** فیل. **الْمَ يَجْعَلُ:** آیا
 فرار نداد. **تَضَلِيلٍ:** منحرف کردن، ضایع نمودن، سردرگم
 کردن. **أَبَابِيلَ:** دسته دسته، دسته‌ها، گروه‌ها. **تَرْمِيهِمَ:** می‌افکند
 بر آنها. **بِحِجَارَةٍ:** سنگها را. **كَعَصْفٍ:** مثل برگ خشک، مثل
 کاه. **مَأْكُولٍ:** خورده شده

لغات تکراری

بسم ۱ الرحمن ۱ الرحيم ۱ ان ۳ الأِنْسَانُ ۸۳ لَفِي ۲۶
 خُسْرٍ ۵۵۹ الأ ۳ الَّذِينَ ۱ آمَنُوا ۳ عَمِلُوا ۵ الصَّالِحَاتِ
 ۵ تَوَاصَوْا ۵۹۴ بِالْحَقِّ ۱۱ بِالصَّبْرِ ۷ وَيْلٌ ۱۲ لِكُلِّ ۲۳
 الَّذِي ۴ جَمَعَ ۵۶۹ مَالًا ۲۷ أَنْ ۵ مَالَهُ ۴۴ كَلَّا ۳۱۱
 فِي ۳ مَا ۲ أَدْرَاكَ ۵۶۶ نَارُ ۴ الَّتِي ۴ تَطَّلِعُ ۱۰۹
 عَلَى ۲ الأَفْنَدَةِ ۱۴۲ إِنَّهَا ۷ عَلَيْهِم ۱ مُؤَصَّدَةٌ ۵۹۴ عَمَدٌ
 ۲۴۹ أَلَمْ تَرَ ۳۹ كَيْفَ ۵ فَعَلَ ۱۶۹ رَبُّكَ ۶ كَيْدَهُمْ ۶۵
 أَرْسَلَ ۱۹۲ عَلَيْهِمْ ۱ طَيْرًا ۴۴ مِنْ ۲ سَجِيلٍ ۲۳۱
 فَجَعَلَهُمْ ۳۲۷

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَ الْعَصْرِ ﴿١﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي
 خُسْرٍ ﴿٢﴾ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا
 وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَ تَوَاصَوْا
 بِالْحَقِّ وَ تَوَاصَوْا بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَيْلٌ لِّكُلِّ هَمْزَةٍ لَّمَزَةٍ ﴿١﴾ الَّتِي جَمَعَ
 مَا لَا وَعَدَّدَهُ ﴿٢﴾ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ
 ﴿٣﴾ كَلَّا لَيُبَدِّلَنَّا فِي الْحُطْمَةِ ﴿٤﴾ وَمَا أَدْرَاكَ
 مَا الْحُطْمَةُ ﴿٥﴾ نَارُ اللَّهِ الَّتِي الْمُوقَدَةُ ﴿٦﴾
 الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الأَفْنَدَةِ ﴿٧﴾ إِنَّهَا
 عَلَيْهِمْ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٨﴾ فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ﴿٩﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ﴿١﴾
 أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلِيلٍ ﴿٢﴾ وَ أَرْسَلَ
 عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ﴿٣﴾ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّنْ
 سِجِّيلٍ ﴿٤﴾ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ﴿٥﴾

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

انسان‌های زیانکار:

(۱)

سوگند به عصر و روزگار

قطعاً انسان (همیشه) در خسران و زیان کاری است (اگر عمر عزیز و زندگی ارجمند خود را به سبب پیروی از شهوات و خواهش‌های بیهوده ضایع و تباه نماید)

(۲)

ویژگی‌های انسان‌های شایسته:

مگر آنان که (به خدا و رسول) ایمان آورده و کارهای پسندیده انجام دادند (گفتار و کردارشان مطابق با دین مقدس اسلام بوده است) و یکدیگر را به (پیروی از) حق و درستی (ایمان و گرویدن به خدا و رسول و قرآن کریم و امر به معروف) توصیه کردند، و (نیز) همدیگر را به صبر و شکیبایی (بر طاعات و مصائب و معاصی و نهی از منکر) سفارش کردند (پس آنان در خسران و زیان نیستند، بلکه در بزرگترین سود می‌باشند، چون عمر عزیز خویش را که سرمایه او است برای بدست آوردن ثواب و پاداش همیشگی بکار برده است).

(۳)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

توبیخ شدید غیبت کنندگان و عیب جویان:

(۱)

وای و هلاک بر غیبت کننده عیب جو (بدگوی در پشت سر و بدگوی در پیش روی)

خصوصیات افراد سخن چین و عیب جو:

همان کسی که مال و دارائی جمع کرده و گرد آورده و آن را شمرده (همیشه به حساب و رسیدگی به آن سرگرم است) گمان می‌کند مال و دارائیش (که آن را جمع نموده) او را جاودانی خواهد ساخت (و مرگ را از او منع کرده و باز می‌دارد، از این رو در حفظ و نگهداری اش می‌کوشد)

(۲)

سرنوشت شوم و دردناک افراد عیب جو و سخن چین:

(۴)

چنین نیست که گمان می‌کند (بلکه می‌میرد و در آخرت) قطعاً در حطمه و آتش سخت دوزخ افکنده می‌شود

(۵)

و چه چیز تو را دانا کرده (چه دانی) که حطمه و آتش سخت دوزخ چیست؟!

(۶)

حطمه آتش خدا است که (به امر و فرمان او) افروخته می‌شود

حطمه، آن آتشی است که بر دل‌هایی (که مرکز کفر، شرک و نفاق و رد ایل است) افروخته شود (و علاوه بر ظاهر جسم، باطن و درون را نیز بسوزاند)

(۷)

(۸)

مسلماً که آن آتش درش بر روی آنها بسته خواهد بود (و راه خروج از آتش نخواهند داشت)،

(۹)

به ستون‌های بلند (بسته شده و شکنجه شوند)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

داستان عبرت انگیز اصحاب فیل:

آیا ندیده‌ای پروردگارت با اصحاب فیل (پادشاه حبشه و سپاه ابرهه که برای تخریب کعبه خانه خدا حمله کرده بودند) چه کرد؟!

(۱)

آیا پروردگارت مکر و نیرنگ ایشان (پادشاه حبشه و لشگرش) را (در ویران کردن کعبه) در ضلالت و تباهی قرار نداد؟!

(۲)

چگونگی هلاکت لشکر ابرهه:

(۳)

و خداوند پرندگانی را دسته دسته و پی در پی بر آنان فرستاد

(۴)

که آن پرندگان سنگ‌هایی از گل خشک شده (گل‌های سنگ شده) بر آنان می‌افکندند

(۵)

پس پروردگارت ایشان را مانند کاه خورده شده گردانید (همه را هلاک نمود).

لغات جدید: ۱۹ لغت

لِإِيْلَافٍ: به خاطر انس و الفت دادن . **قُرَيْشٍ:** نام قبیله معروف عرب . **إِيْلَافِهِمْ:** انس و الفت دادن آنها . **رِحْلَةً:** کوچ، سفر . **الشِّتَاءِ:** زمستان . **الصَّيْفِ:** تابستان . **فَلْيَعْبُدُوا:** پس باید عبادت کنند . **أَطْعَمَهُمْ:** غذا داد آنها را . **آمَنَهُمْ:** ایمن ساخت آنها را . **يَدْعُ:** به سختی و به خشونت می‌راند . **لِلْمُصَلِّينَ:** بر نمازگزاران . **يَمْنَعُونَ:** منع می‌کنند . **الْمَاعُونِ:** وسایل و اسباب مورد نیاز در خانه (مانند نردبان، دیگ، کلنگ) . **أَعْطَيْنَاكَ:** عطا کردیم به تو . **الْكُوثَرِ:** خیر و برکت فراوان . **فَصَلِّ:** پس نماز بگذار . **انْحَرُ:** نحرکن، شتر قربانی کن . **شَانِئَكَ:** دشمن بدخواه تو . **الْأَبْتَرُ:** بی دنباله (بی نسل و بدون فرزند)

لغات تکراری

بسم ۱ الرحمن ۱ الرحيم ۱ رَبَّ ۱۹ هَذَا ۵ الْبَيْتِ ۱۹
الَّذِي ۴ مِنْ ۲ جُوعٍ ۲۴ خَوْفٍ ۷ أَرَأَيْتَ ۳۰۱ يُكَذِّبُ
۳۸۴ بِالَّذِينَ ۵۸۷ فَذَلِكَ ۳۲۴ الْبَيْتِ ۱۴۹ لَا يَخْضُ
۵۶۷ عَلَى ۲ طَعَامٍ ۹ الْمُسْكِينِ ۲۸ فَوَيْلٌ ۱۲ الَّذِينَ ۱
هُمُ ۲ عَنْ ۷ صَلَاتِهِمْ ۱۳۹ سَاهُونَ ۵۲۱ بُرَأُونَ ۱۰۱
أَنَا ۳ رَبِّكَ ۵۵ إِنْ ۳ هُوَ ۵

سُورَةُ الْقُرَيْشِ
تربيتها ۱۰۶
معنی ۴
آیاتها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لِإِيْلَافٍ قُرَيْشٍ ①
رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَ الصَّيْفِ ②
فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ ③
الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ
وَ آمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ④

سُورَةُ الْمَاعُونِ
تربيتها ۱۰۷
معنی ۷
آیاتها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ①
فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ ②
وَ لَا يَحِضُّ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ③
فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ④ الَّذِينَ هُمْ عَنْ
صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ⑤ الَّذِينَ هُمْ
يُرَاءُونَ ⑥ وَ يَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ⑦

سُورَةُ الْكُوثَرِ
تربيتها ۱۰۸
معنی ۳
آیاتها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكُوثَرَ ①
فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَ انْحَرِ ②
شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ③

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

عَلت و نتایج نابودی اصحاب فیل و لشکریان ابرهه:

(خدای تعالی اصحاب فیل را هلاک ساخت) برای الفت دادن و دوست داشتن و گرد هم آمدن قریش با هم دیگر (۱)
 الفت و خوی گرفتن ایشان با یکدیگر در سفر و کوچ کردن زمستان (برای تجارت و بازرگانی به سوی یمن) و تابستان (به سوی شام، تا از حبشی‌ها خوف و ترس نداشته باشند) (۲)

پس (برای شکر و سپاس این نعمت) باید پروردگار این خانه (کعبه) را عبادت کرده و بپرستند (۳)
 آن پروردگاری که ایشان (را به واسطه سفر کردن به یمن و شام و تجارت و بازرگانی) از گرسنگی سیر نمود، و آنان را (با نابودی پادشاه حبشه) از خوف و ترس (حبشی‌ها) ایمن و آسوده گردانید. (۴)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

اوصاف منکرین روز قیامت:

آیا دیده‌ای آن کس (کافر و منکر معاد) را که روز جزا و پاداش (قیامت) را تکذیب نموده و دروغ می‌داند؟ (۱)
 پس او آن کسی است که یتیم و کودک پدر مرده را به سختی میراند و از خود دور می‌گرداند (حقش را نمی‌دهد) (۲)
 و (از روی بخل مردم را) بر طعام و خوراک دادن به مسکین و فقیر تشویق نمی‌کند (۳)

نماز گزاران سهل انگار و ریاکار:

پس (از آن برخی از منافقین و دورویان را نکوهش کرده می‌فرماید): وای بر نماز گزاران (از روی نفاق و دورویی) (۴)
 آن نماز گزارانی که از نمازشان غافل و ناگاهند (آنها کوچک می‌شمارند، و برای فریب دادن دیگران به جا می‌آورند) (۵)
 آن کسانی که خودنمایی می‌کنند (چون مؤمنین را ببینند به نماز بایستند، و هر گاه تنها باشند نماز نمی‌خوانند) (۶)
 و (سپس آنان را بر بسیاری بخل سرزنش نموده می‌فرماید): اسباب و سایل مورد نیاز (یا آنچه بدان سود برده شود و یا امانت داده شود مانند تبر، تیشه، دیک، دلو، و امثال آن) را (به همسایگان و نیازمندان) نمی‌دهند (۷)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

هدیه بزرگ خداوند به پیامبر اسلام ﷺ:

محققاً (ای محمد ﷺ) ما (به جای فوت و درگذشت پسر ابراهیم) کوثر (خیر کثیر و نیکوئی بسیار و شرافت و بزرگواری در دو جهان، و بسیاری نسل و فرزندان توسط حضرت فاطمه زهرا) را به تو عطا کرده و بخشیدیم (۱)

شکرگزاری در مقابل هدیه بزرگ:

پس برای (شکر و سپاس این نعمت و بخشش) پروردگارت، نماز بگزار (که نماز همه اقسام شکر و سپاس را در بر دارد) و شتر قربانی کن. (۲)

عاقبت ننگین دشمن کینه‌توز پیامبر اسلام ﷺ:

(پس از آن خداوند مشرکین را که حضرت را «دنباله بریده» خطاب می‌کردند، نکوهش نموده و می‌فرماید: ای محمد ﷺ) البته دشمن تو همان ابتر و دنباله بریده است (نسل و نژاد او باقی نخواهد ماند لیکن ذریه و فرزندان تو به وسیله دخترت فاطمه زهرا علیها السلام تا قیامت باقی خواهد بود). (۳)

لغات جدید: ۱۲ لغت

عَابِدٌ: پرستش کننده . **عَبَدْتُمْ**: پرستیدید . **دِينٍ**: دین من .
اسْتَغْفِرُهُ: آمرزش بخواه از او . **تَبَّتْ**: زیانکار و هلاک شد
(بریده باد، نابود باد) . **يَدَا**: دو دست . **أَبِي لَهَبٍ**: عموی
پیامبر ﷺ که با آن حضرت دشمنی می کرد. **تَبَّ**: نابود و
هلاک باد . **سَيِّئًا**: به زودی داخل آتش می شود .
حَمَّالَةٌ: بسیار حمل کننده، بارکش . **جِدِّهَا**: گردنش . **مَسَدٌ**:
طنابی که از لیف یا شاخه خرما تافته و تاییده شده، ریسمان

لغات تکراری

بسم ۱ الرحمن ۱ الرحيم ۱ قُلْ ۱۲ يَا أَيُّهَا ۴ الْكَافِرُونَ
۴۲ لَا أَعْبُدُ ۴۴۱ مَا ۲ تَعْبُدُونَ ۲۰ نَا ۱ أَنْتُمْ ۴
عَابِدُونَ ۲۱ أَعْبُدُ ۲۲۰ أَنَا ۲۴ لَكُمْ ۴ دِينَكُمْ ۳۴ لِي
۲۳ إِذَا ۳ جَاء ۸۵ نَصْرُ ۳۳ الْفَتْحُ ۱۰۱ رَأَيْتَ ۸۸
النَّاسَ ۳ يَدْخُلُونَ ۹۸ فِي ۳ دِينِ ۱ أَفْوَاجًا ۵۸۲ فَسَيَّحُ
۲۶۷ بِحَمْدِ ۲۶۷ رَبِّكَ ۶ إِنَّهُ ۶ كَانَ ۶ تَوَّابًا ۶ مَا
أَغْنَىٰ ۱۵۶ عَنْهُ ۸۳ مَالُهُ ۴۴ كَسَبَ ۱۲ نَارًا ۴ ذَاتَ
۱۷۷ لَهَبٍ ۵۸۱ امْرَأَتُهُ ۱۶۱ الْحَطَبِ ۵۷۳ حَبْلٌ ۶۴ مِنْ

۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّيِبَهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾
لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَ لَا أَنَا
عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾ وَ لَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ
مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَ لِي دِينِ ﴿٦﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَ الْفَتْحُ
﴿١﴾ وَ رَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ
فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾
فَسَيَّحُ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَ اسْتَغْفِرُهُ
﴿٣﴾ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٤﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَ تَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ
مَالُهُ وَ مَا كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَّئِلًا نَارًا
ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَ امْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ
﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

تعیین سیاست خارجی اسلام با کفر و دستور اکید خداوند در خصوص عدم سازش با سران کفر و شرک:

(ای محمد ﷺ) بت پرستان و بزرگان قریش و آنان که هرگز به خدا و رسول ایمان نیاورده و نمی‌گروند، می‌گویند: دین و آئین ما را پیروی کن تا دین و آئینت را پیروی نمائیم، یک سال خدایان ما را پرست، و یکسال ما خدای تو را می‌پرستیم، پس اگر خداپرستی تو بهتر از پرستیدن خدایان ما باشد ما با تو در آن شریک بوده و از آن بهرمند شده‌ایم و اگر پرستیدن خدایان ما بهتر از خداپرستی تو باشد تو با ما شریک بوده و از آن بهرمند شده‌ای (بگو: ای گروه کفار و منکران (من چیزی را شریک خدا نمی‌گردانم)

(۱)

(۲)

(۳)

(۴)

(۵)

من نمی‌پرستم آنچه (بت‌هایی) که شما می‌پرستید و شما هم نمی‌پرستید آن (خدایی) را که من می‌پرستم و من نمی‌پرستم آن (خدایانی) را که شما می‌پرستید و شما هم نمی‌پرستید آن (خدایی) را که من می‌پرستم باشد برای شما دین و آئین‌تان (که هرگز آن را ترک نخواهید کرد) و برای من است دین و آئین خودم (که هیچ‌گاه آن را از دست نخواهم داد).

(۶)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

پیروزی دین اسلام و روی آوردن مردم به اسلام:

(ای محمد ﷺ) چون نصرت و یاری خدا و فتح و پیروزی بیاید (خدا تو را بر مشرکان قریش و دشمنانت یاری نماید، و مکه معظمه را فتح نموده و پیروز گردی)

(۱)

(۲)

و مردم (اهل مکه، و سائر قبائل عرب) را می‌بینی گروه‌گروه در دین خدا درآیند (مسلمان شوند)،

شکرگزاری به خاطر پیروزی اسلام و نصرت الهی:

پس پروردگارت را (از آنچه شایسته نیست) به پاکی یاد کن در حالیکه (نعمت‌هایش را) سپاسگزار باشی، و آمرزش بخواه که حتماً پروردگارت توبه‌پذیر است.

(۳)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

دشمن کینه‌نواز پیامبر اسلام ﷺ:

زیانکار و هلاک و بریده باد دو دست ابی‌لهب (که در دارالندوه با قریش بیعت کرده و پیمان بسته بود که پیغمبر ﷺ را بکشند، و تباه باد دنیا و آخرت ابی‌لهب) و زیانکار و تباه شد ابولهب

(۱)

عاقبت دردناک ابولهب و همسرش:

(و چون ابولهب مال و دارائی بسیار داشت و می‌گفت اگر عذاب و شکنجه آخرت که حضرت محمد ﷺ می‌گوید راست باشد، من مال و دارائی می‌دهم و خود را از عذاب می‌رهانم، خدای تعالی درباره نادرستی گفتارش می‌فرماید: (مال و دارائی او و آنچه بدست آورده نفع و سود نداد و هلاک و تباه شدن را از وی دور نگرداند

(۲)

(پس از آن سرنوشت شوم او را در آخرت بیان کرده و می‌فرماید: (به زودی در آتشی که دارای زبانه و شعله‌ها است، داخل شود (و در آتش دوزخ بسوزد)

(۳)

و به زودی زن او (ام جمیل عمه معاویه) که همزم کش است (بر اثر دشمنی با پیغمبر اکرم شب‌ها خار و خاشاک در رهگذر آن حضرت می‌ریخت، در آن آتش شعله‌ور قرار گیرد).

(۴)

(۵)

در حالیکه در گردن آن زن ریسمانی است بافته از لیف و پوست درخت خرما

لغات جدید: ۱۴ لغت

الصَّمَدُ: بی نیاز مطلق، بی نیازی که مقصود همه نیازمندان است . **لَمْ يَلِدْ:** نزاایده. **لَمْ يُولَدْ:** زاده نشده . **كُفُوًا:** همتا . **الْفَلَقِ:** شکافتن، سپیده دم . **غَاسِقِ:** تاریکی اول شب، تاریکی شدید، شب تاریک، ماه گرفته شده، مهاجم پنهانی . **وَقَبَّ:** داخل شد، فرا رسید . **النَّفَّاثَاتِ:** دمندهگان (زنان جادوگر) . **الْعُقَدِ:** گرهها (تصمیمها) . **حَاسِدِ:** حسود، تنگ نظر، بدخواه (کسی که تمنّا کننده انتقال نعمت از طرف مقابل به خودش و آرزو کننده زوال نعمت از دیگران است) . **حَسَدًا:** حسد ورزید . **الْوَسْوَاسِ:** وسوسه گر، افکار بی فایده و مضرّ که به ذهن خطور می کند . **الْخَنَاسِ:** پنهان شونده، باز گردنده . **يُوسِسُ:** وسوسه می کند

لغات تکراری

بسم ۱ الرحمن ۱ الرحيم ۱ قُلْ ۱۲ هُوَ ۵ أَخَذُ ۱۶ لَمْ يَكُنْ ۳۰ لَهُ ۱۶ أَعُوذُ ۱۰ بِرَبِّ ۱۶۵ مِنْ ۲ شَرِّ ۳۴ مَا ۲ خَلَقَ ۵ إِذَا ۳ فِي ۳ النَّاسِ ۳ مَلِكِ ۴۰ إِلَهَ ۲۰ الَّذِي ۴ صُدُورِ ۶۵ الْجِنَّةِ ۱۷۴

سُورَةُ الْاِخْلَاصِ مَعْنَى آيَاتِهَا ۱۱۲

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ①
اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَكِلِدْ
وَلَمْ يُولَدْ ③ وَ لَمْ
يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

سُورَةُ الْفَلَقِ مَعْنَى آيَاتِهَا ۱۱۳

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ
مَا خَلَقَ ② وَ مِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ
③ وَ مِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④
وَ مِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤

سُورَةُ النَّاسِ مَعْنَى آيَاتِهَا ۱۱۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ
النَّاسِ ② إِلَهَ النَّاسِ ③ مِنْ
شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④
الَّذِي يُوسِسُ فِي صُدُورِ
النَّاسِ ⑤ مِنَ الْجِنَّةِ
وَ النَّاسِ ⑥

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

اوصاف و مشخصات خداوند یگانه (شناسنامه خداوند):

(ای محمد ﷺ به کسانی که می‌گویند: خدا را بما بشناسان،) بگو: همانا (حقیقت این است که) خداوند، یگانه و بی‌نظیر است

(۱)

(که او را دومی و شریک نمی‌باشد)

اوست (که معبود و مالک و دارای همه چیز است و همه کس حوائج و خواسته‌هایش را از او می‌خواهند و) مقصود همه

(۲)

نیازمندان است.

(۳)

(فرزندى) نزاده، و از کسی زاییده نشده است

(۴)

و هیچ کسی همتای او نبوده است.

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

پناهنده شدن به خداوند از شر همه اشرار و مخلوقات:

(۱)

بگو: به پروردگار سپیده صبح (که ظلمت و تاریکی شب را از میان می‌برد) پناه می‌برم

از شر و بدی آنچه (جن، انس، درنده، گزنده و مانند آنها که) پروردگار آفریده است (و چنان که خداوند قادر است که تاریکی

(۲)

شب را از میان بردارد، قادر خواهد بود که آنچه را پناه برنده به او، و از آن می‌ترسند، (از میان ببرد)

و از بدی (حوادث و پیش‌آمدهای) شب تاریک چون تاریکی آن روی آورد (و فساد کنندگان و تباہکاران در آن تاریکی آشکار

(۳)

گردند، و دام سختی و گرفتاری و پیش‌آمدهای بد را در راه مردم بگسترانند)

مذمت جادوگران و حسودان:

(۴)

و از شر نفوس و کسانی (یا زنانی) که (کلمات و سخنان سحر و جادو را) در گره‌ها می‌دمند

(۵)

و از بدی حسود وقتی که حسادت کند (زوال و دور شدن نعمت را از دیگری آرزو کند)

« به نام خداوند بخشنده مهربان »

پناه بردن به خداوند از شر وسوسه‌گران شیطان:

(۱)

بگو: پناه می‌برم به (خداوندی که) پروردگار مردم است.

(۲)

(پروردگاری که) پادشاه و فرمانروای مردم (است)

(۳)

به معبود مردم (که پرستش و بندگی فقط او را شایسته است)

از شر و بدی وسوسه‌کننده «خناس» شیطانی که باز پس رونده و پنهان شونده است (چون انسان به ذکر و یاد خدای تعالی

مشغول گردد شیطان از فریب دادن و لغزایدن او دست کشد و پنهان شود و تا از یاد خدا غافل شود به وسوسه و لغزش او

(۴)

می‌پردازد.)

آن وسوسه‌کننده‌ای که در سینه‌ها و دل‌های مردم وسوسه و اندیشه بد افکند (و افکار و اندیشه‌های انسان را مسموم و شبهه القا

(۵)

نماید و یقین و باورهای اعتقادی‌اش را سست و ضعیف می‌کند)

(۶)

خواه از جن و پری باشد و خواه از مردم.